

No. 40 Nov. /Dec. 1982 Year-leto 4

Price-cena \$1

Registered by Australia Post

Cat. B Publication No. NBH2862

Avstralski

SREČNO NOVO LETO

Srečno Novo Leto

ŽELIMO VSEM ČLANOM DRUŠTVA, PRIJATELJEM, PODPORNIKOM,
SODELAVCEM, KOT TUDI VSEM DRUGIM SLOVENSKIM ROJAKOM
IN ORGANIZACIJAM PO AVSTRALIJI, DOMA IN PO SVETU!!!

Odbor Slovenskega društva Sydney,
Sydney, Avstralija

PUBLISHED BY SLOVENE ASSOCIATION SYDNEY
MESEČNIK SLOVENSKEGA DRUŠTVA SYDNEY

PLUMBING & DRAINING SERVICES

SPECIALISING IN RENOVATIONS AND
ANY PROBLEMS WITH DRAINAGE.

SEWERMATIC USED. 24 HOURS SERVICE

*Govorimo slovensko. Si parla italiano.
English spoken.*

LICENSED CONTRACTOR

Lic. No. A1424

STANKO KOCIJANCIC

Tel. 871 2101

9 Avonle Drive, Carlingford, N. S. W.

WE CLEAN ALL BLOCKED DRAINS

WONDERLAND TRAVEL

ZASTOPNIK JOŽE HAMPTON

94 Main Street (Cnr. Main & Campbell
Sts.), BLACKTOWN, NSW 2148.

TEL. 622 7336, 622 1735

P.O. Box 27, BLACKTOWN, NSW 2148

*Na razpolago smo vam za organizacijo
vseh potovanj po Avstraliji, v domovino
in nazaj, ter povsod drugod.*

*Povprašajte nas za naše poštene usluge.
Potrudili se bomo, da bo vaše potovanje
čimbolj poceni in udobno.*

*Izkoristite nizke izvensezonske cene. Na
primer potovanje Sydney-Ljubljana-Sydney
je najcenejše izven sezone.
Prevajamo in urejamo tudi vse potrebne
dokumente.*

POSEBNE USLUGE ZA ČLANE S.D.S. IN
ZA NJIHOVE PRIJATELJE.

ZA nadaljnje poizvedbe se obrnite na
vašega rojaka

JOŽETA HAMPTONA

Tel. 622 7336, 622 1735, po urah: 6308569

PH. (047) 21-0959

*** TAURUS ***

OPALS & GEMS

SHOP 5, THE COLONADE ARCADE,
CNR. HENRY & RILEY STREETS,
PENRITH, 2750

OPALI IN DRUGI OKRASNI KAMNI TER
DARILA IN SPOMINKI VSEH VRST PO
ZMERNIH CENAH. S TEM OGASOM
DOBITE 10% POPUSTA PRI NAKUPU.

OPALS AND OTHER GEMSTONES AND
GIFTS AND SOUVENIRS OF ALL SORTS
AT REASONABLE PRICES. WE'LL GIVE
YOU 10% DISCOUNT ON PURCHASE IF
YOU BRING THIS AD WITH YOU.

KOLEDAR DRUŠTVENIH PRIREDITEV

JANUAR:

Sobota, 15. Igrajo "Alpski odmevi".

Sobota, 22. Igrajo Ansambel Oberkrainer.

Nedelja, 23. Lovski piknik pri morju. Zbi-
rališče ob 07.00 na S.D.S.
Prinesite svojo hrano. Pijačo
bo imelo društvo na voljo.

Nedelja, 23. Isti dan bo tudi odbojgarsko
tekmovanje med mladinci in
lovci. Zvečer namizni tenis.
Informacije za piknik: Raber
Drago, Koželj Ivan, Žohar Jože.

Sobota, 29. Igrajo "Fantje treh dežel"
PLANIKA potuje v Canberro.
Informacije: Koželj, Žohar

Nedelja, 30. PLANIKA nastopa pri verskem
središču v Merrylandsu ob
blagoslovljenju nove dvorane.
Informacije Ivan Koželj.

Več o prireditvah si preberite na četrti
in trideseti strani.

Vstopnina na zabave s plesom je \$2 za
člane in \$3 za nečlane.

Odprto tudi ob nedeljah od treh do osmih.

Z UREDNIŠKE MIZE

Za nami je torej že eno, 1982. leto. Komaj smo napravili obračun s tem, že mislimo, kako bi prihodnje leto boljše preživeli. Mogoče se še poskušamo spomniti, kje smo bili ob tem času pred desetimi, dvajsetimi, tridesetimi ali več leti, hkrati si pa ne moremo predstavljati kje in kako bomo, če še sploh bomo, čez prihodnjih deset, dvajset, trideset let. Če bi mogli, kaj vse bi storili, da bi v prihodnje bila svet in naše življenje v njem drugačna? Pa se najbrž zavedamo svoje šibkosti. Sicer pa, menda je vse relativno - torej tudi naše bivanje ter čas in prostor v katerem bivamo. Bivanja si ne moremo podaljšati, čas se ne da ustaviti, prostor pa je bil že zdavnaj odmerjen in ga lahko samo višje sile spremenijo.

V enostavnostih našega vsakdanjega življenja se počutimo varnejše, zato ostajamo tu. In se veselimo leta pred seboj. Le kaj nam bo prineslo? Se nam bodo izpolnile naše želje? Bomo v tem letu srečnejši? Sreča, saj to je tisto, kar potrebujemo in si vedno želimo!

Z ozirom na slabe ekonomske čase, se je naše društvo sorazmerno zadovoljivo prerinilo skozi leto.

Letos bo mogoče malo trše, vendar se nam obetajo zanimive stvari. Težko je reči, da bomo že letos začeli graditi novo društvo, je pa gotovo, da smo končno le že pri stopnji, ko advokati pripravljajo kupo-prodajne listine za podpis. To bi se pa po našem pričakovanju lahko zgodilo že v prvih mesecih tega leta.

Letos aprila bo naše glasilo stopilo v peto leto izhajanja. To bo sicer skromna obletnica ampak toliko bolj pomembna za tiste, ki vedo, kako takšno glasilo nastaja in kakšnega pomena je za društvo.

Predsednik Slovenske izseljensmatice Stane Kolman je ob obisku na

društvu podelil priznanje Slovenskemu društvu Sydney in glasilu Avstralski Slovenec. Če spomin ne vara, je to prvič v dolgoletni zgodovini društva, da je dobilo tako visoko priznanje - iz domovine. In ko govorimo o društvu v tej perspektivi, imamo v mislih vse one domoljubne Slovence, ki so pred mnogimi leti začeli in trdo delali, da je društvo danes to kar je. Mi samo nadaljujemo, ohranjamo in izpopolnjujemo njihovo idejo.

Brežno Novo leto vsem! Da bi bili in ostali še dolgo skupaj!

IZ VSEBINE

J. Žohar:	Po obisku SIM in ansambla	2, 3
I. Koželj:	Društveno življenje	5
D. Petrič:	Ob koncu 1982. leta	6, 7, 8
B. T. M.:	Youth Section	9, 10
J. Žohar:	Ob otvoritvi triglavskega doma	11, 12, 13
	Pisali so nam	14, 15
B. Čebulj:	Slovenski povratniki	16, 17, 18, 19
J. Žohar:	Ljudje z Goričkega	20, 21
	Naše kali (pesmi)	22, 23
D. Thirion:	Počitnice (črtica)	26, 27
D. Thirion:	Nenapisano pismo (črtica)	28, 29, 30
	Gostje - pesniki v svoji materinščini	31
T. Možina:	Od Ognjene zemlje do Alaske	32, 33, 34
	Yugoslav life: Yugoslav women today	35
Dr. A. Svetina:	Odlomki iz koroške zgodovine	36
	Za naše žene: Recepti v besedi in sliki	37
D. Petrič:	Malo za šalo, malo za res	38
D. Petrič:	In tudi doma pri nas se zgodi...	39
J. Žohar:	Mala križanka	40
	Naše društvo, naši ljudje v objektivu	41
T. Labernik:	Slovenski rod živi povsod	42, 43
	Klinček lesnikov (slovenske kosmate pesmi)	44
	Novice iz domovine	45, 46, 47, 48

Risba na naslovni strani: M. Gaspari "Koledniki"

Avstralski Slovenec izhaja mesečno. Urejuje Jože Žohar. Založnik Slovensko društvo Sydney. Letna naročnina je \$12, posamezna številka stane \$1.

Avstralski Slovenec (Australian Slovene) is published monthly. Editor Jože Žohar. Published by Slovene Association Sydney. Yearly subscription \$ 12, single copy \$1.

Vsi dopisi na -All correspondence to: Editor, P.O. Box 93, Fairfield, N.S.W. 2165, Australia.

Člani Slovenske izseljenske matice in člani ansambla Ottavio Brajko so imeli za seboj že dolgo pot in dobršen del svoje avstralske turnee, ko so v petek 9. decembra pristali na sidnijskem letališču. Nenadna sprememba v času in klimi, po dolgi vožnji, in še potem mnoge noči brez rednega spanja, vse to se je poznalo na njihovih obrazih. Kljub temu so bili fantje od fare, potrpežljivi in vzdržljivi: bili so prijazni in vedno pripravljeni na pogovor.

Avstralski Slovenci smo bili zelo veseli, da nas je Slovenska izseljenska matica ponovno obiskala - in to celo z ansamblom narodno-zabavne glasbe!

Čeprav je delegacija prišla v glavnem zaradi otvoritve slovenskega kluba Triglav, je vseeno izkoristila ozko odmerjeni čas, da je obiskala še vsa druga slovenska društva, ki so si takega obiska želela.

Zdaj vsaj nihče od nas avstralskih Slovencev ne more reči, da ni imel priložnosti, da vidi, sliši, spozna rojake - predstavnike iz domovine. Nihče ne more reči, da nas je domovina pozabila, še manj, da taki obiski niso dobrodošli. Kjerkoli so se predstavniki iz Slovenije zadrževali, povsod so bili sprejeti s spoštovanjem, ljubeznijo in veliko mero domače slovenske gostoljubnosti.

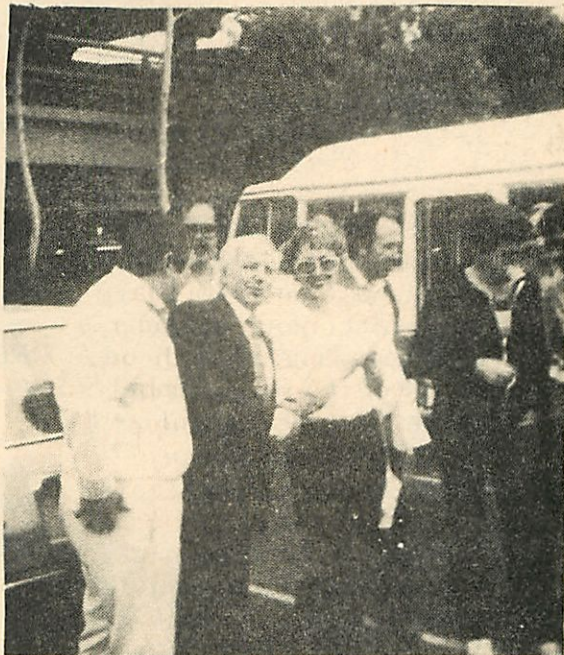
Med turnejo po Avstraliji ni bilo težko opaziti, da nas je ta obisk spet nekoliko zbližal. Sodelovala so slovenska društva, ki so iz tega ali onega razloga v preteklosti slabo ali pa nič sodelovala. Navezala so se znanstva med Slovenci, ki se prej niso poznali, itd. Delegacija je prinesla s seboj košček domovine, ki smo ga pridali k onemu že v naših srcih, da bi tako lažje obdržali in obnavljali spomin, ki nas stalno veže na naše drage, stare kraje.

STANE KOLMAN, predsednik Matice, revolucionar, diplomat, dolgoletni družbenopolitični delavec, je prijazen človek in dostopen sogovornik. V Avstraliji je bil zdaj prvič. Več o njem boste zvedeli, če si preberete intervju z njim na 42. in 43. strani.

MARKO POGAČNIK, tajnik Matice je v Avstraliji že bil. Še pred dobrima dvema letoma nam je na Slovenskem društvu pomagal zasaditi drevo, ki naj bi s svojo rastjo predstavljalo rast našega prijateljstva. Žal se je drevo zaradi velike suše in vročine posušilo, a naše prijateljstvo je vseeno ostalo in raslo. In tako je naš Marko lahko zdaj uvidel, da smo držali besedo in ostali prijatelji - njemu, Matici in domovini.

Člani S.I.M., ansambla, konzulata, kluba Triglav in S.D.S. pred letališčem v Sydneyu decembra 1982

Predsednik S.D.S. predaja šopek rož članici ansambla Ottavio Brajko.

IN ANSAMBLA

JOŽE PREŠEREN, glavni in odgovorni urednik izseljenske revije *Rodna gruda*, po kateri je znan Slovencem po celem svetu. Med nami v Avstraliji je bil prvič. Upajmo, da bo svoje vtise s turneje popisal v eni od naslednjih *Rodnih grud*.

FRANCE FOSTNERIČ, profesor, pesnik, novinar, rojen Ptujčan, 'naturaliziran' Mariborčan, se tudi ni veliko pritoževal, čeprav ga je zdelovala naša avstralska vročina. Všeč mu je naš način življenja. Bi prišel v Avstralijo? Mogoče bi, če bi se lahko vse uredilo. S Francem smo imeli eno ali dve pesniški "seansi". Najbolj zanimiva je bila tista pri naši pesnici Pavli Gruden. Njene pesmi so ga zelo navdušile. Žal mu je bilo, da Pavla hrani take pesniške dragocenosti, raztresene po albumih. Obljubil je, da nam bo po povratku pisal in nam poiskal mentorje. Neko liko ga je skrbel naš jezik, uporablanje besed, ki so doma že odmrle. Mogoče France tisti hip ni razumel, da mi nimamo živega stika s svojim jezikom v Sloveniji, kjer se le-ta vedno spreminja, dopolnjuje, izboljšuje. Naš jezik je tak kot smo ga prinesli s seboj pred desetimi, dvajsetimi, tridesetimi leti. Niti naše pesmi niso take kot so od pesnikov doma. Mi se še vse preveč zgledujemo po Prešernih in Cankarjih. Moderne struje v pesništvu na Slovenskem so nam takorekoč tuje.

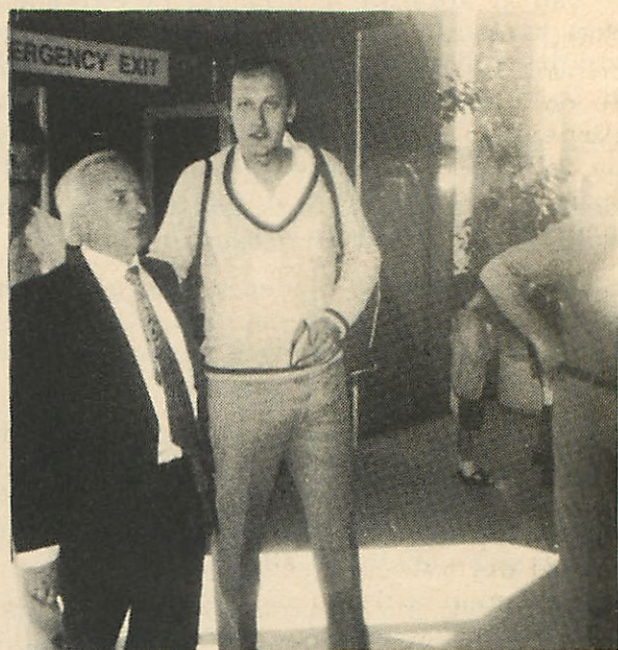
ANSAMBEL OTTAVIJA BRAJKA je s svojo glasbo resnično vse navdušil. Zakaj niso prinesli s seboj več svojih plošč in kaset, ki so jih ljudje hoteli še kupiti? Kdo je kriv, da mi tu v Avstraliji tako slabo poznamo domače ansamble? Marsikateri rojak tu ni nikoli niti slišal za ansambel Ottavija Brajka. Koliko je doma še tako dobrih in popularnih ansamblov o katerih mi prav nič ne vemo? Ne bi bilo slabo, če bi o tem razmišljali tudi (in kaj storili) na slovenskih oddajah tukajšnjega etničnega radia.

Kakor koli je že, ansambel ni kriv, če ga nismo vsi poznali. Pomembno je, da smo ga vzljubili in bili zadovoljni z njim.

Prepolna dvorana Slovenskega društva Sydney v Horsley Parku je potrdila zanimanje za predstavnike Matice in ansambel. Odbornikom je žal, da je dvorana tako majhna, da da niso mogli sprejeti vseh ljudi, ki bi še radi prišli noter.

"Uradni" poslovilni večer za Matico in ansambel na S.D.S. prav tako ni razočaral. To je bil večer, ko se je društvo izkazalo z zanimivim sporedom, kjer so nekateri tukajšnji pesniki brali svoje pesmi, ko se je predstavila mladinska folklorna skupina in še kaj. Tudi France Fostnerič je prebral eno svojih pesmi. Društvo je vsakemu članu Matice in ansambla podarilo simbolično darilo: kenguruja in bumerang.

Predsednik Slovenske izseljenske matice, Stane Kolman, je v nedeljo 19. decembra izročil v imenu Matice Slovenskemu društvu Sydney in glasilu "*Avstralski Slovenec*" priznanji za zasluge pri ohranjanju narodnega in kulturnega izročila med slovenskimi izseljenci in njihovimi potomci, uveljavljanje slovenskega jezika ter informiranje o SR Sloveniji in SFR Jugoslaviji.

Marko Pogačnik s predsednikom S.D.S. na sidnijskem letališču, decembra 1982

V zadnji številki Avstralskega Slovenca sem zasledila napako predsednika S.D.S., kakor tudi tajnika in urednika mesečnika S.D.S. Zakaj gre?

Oba v časniku omenjata, da nas bo končno po desetih letih spet obiskal ansambel iz domovine. Očitno se oba spominjata le turneje Slakov pred enajstimi leti (okoli 1.71).

Slakom so leta 1973 sledili ansambel Savski val, ki je prispel na gostovanje s povabilom Zveze slovenskih društev, katere sedež je takrat bil v Canberri.

Za njimi so leta 1975 prišli ansambel Minores, ki so ga sestavljali mladi duhovniki frančiškani. Prišli so na povabilo naših verskih središč in so obiskali vse večje slovenske naselbine širom Avstralije.

In na obisk Slovenskega okteta in njihove koncerte menda tudi niste pozabili! Navdušili so nas z njihovim petjem in vljudnim obnašanjem.

Torej, v zadnjih desetih letih nas obišče iz domovine že peti ansambel in če se gremo statistike, nas predstavniki Slovenske izseljenske matice na tem oddaljenem petem kontinentu kar pridno obiskujejo.

Povprečno vsaki dve leti imamo turnejo kakega ansambla.

Predstavniki Matice pa nas obiščejo vsakega 1,5 leta (obiskali so nas tudi pri odkritju Cankarjevega spomenika in pri odkritju Prešernovega poprsja, ko je pri S.D.S. v 25. letih prvič zaplapolala tudi zastava z zvezdo!).

No, toliko v pojasnilo g. predsedniku in g. uredniku, v kolikor sta v preobilici društvenega dela in skrbi, pozabila na že pretekle obiske iz drage nam Slovenije!

S slovenskimi pozdravi iz srca! Pa brez zamere!

Vaša Danica Petrič

Croydon Park, 3.12.1982

Danica, hvala za tvoj popravek. Bo kar res, kar praviš. Urednik je že na pol spal, ko je ob dveh zjutraj pretipkaval tiste vrstice in ne bi bilo čudno če se ni spomnil vseh ostalih obiskov iz Slovenije, čeprav je takrat bil tudi sam povsod prisoten. Urednik se opravičuje vsem, ki bi jih te napake mogle prizadeti, posebno pa Matici.

Q DRUŠTVENIH PRIREDITVAH

Slovensko društvo Sydney ima plesne večere vsako soboto s pričetkom ob 8. uri. Vstopnina za člane je \$2, za nečlane \$3. Društvo je odprto tudi ob nedeljah od 3. do 8. ure zvečer.

SOBOTA, 15. jan. Veseli večer z enim od naših najboljših ansamblov z ALPSKIMI ODMEVI.

NEDELJA 23. jan. LOVSKI PIKNIK OB MORJU, skupaj z našo mladino. Tekmovanje v odbojki in namiznem tenisu med mladino in lovci. Prinesite svojo hrano. Pijačo bo imelo društvo. Zbirališče na S.D.S. ob 07.00. Potujemo z osebnimi vozili. Kraj: Bobbin's Head. Informacije: Raber 6234987, Koželj 6235653, Žohar 6731449.

SOBOTA, 29. jan. Veseli večer z veselimi FANTI TREH DEŽEL. Ta dan potuje naša folklorna skupina na nastop v Canberro. Podrobnosti: Koželj, Žohar.

NEDELJA, 30. jan. Folklorna skupina nastopa pri slovenskem verskem središču v Merrylandsu ob škofovi blagoslovitvi nove dvorane. Več: Koželj.

SOBOTA, 5. feb. Prešernova proslava s kulturnim sporedom. Podelitev Prešernovih pokalov za balinarje. Po sporedu prosta zabava z ansamblom ALPSKI ODMEVI.

SOBOTA, 12. feb. St. Valentine Day (Dan zaljubljenih). Če ste že, če ste še, ali če niste več zaljubljeni, a imate vseeno še vedno radi izbranko svojega srca, pridite ta večer, kupite ji srček, dva, deset, ali sto. Zmagovalka z največ zbranimi srčki bo kraljica večera, ki bo dobila lepo nagrado. Igrajo FANTJE TREH DEŽEL

SOBOTA 5. marca MIKROFON JE VAŠ, ko boste lahko pokazali kaj znate: lahko zapojete, zaigrate (solo ali drugače), zaplešete, povete kosmate šale. Nagrade za prve tri najboljše. Ples.

SOBOTA, 19. marca JOŽEFOVANJE. Vsi Jožefi, Josipi, Pepiji, Pepice, Jožice, (samo člani, -ce, dobijo steklenico vina, in če odbor do takrat odobri, tudi večerjo. Ples.

Letošnje leto bo kmalu za nami. Ni dolgo od tega, kar smo slavili in pričakovali dvajseto urico, ko smo si lahko stisnili roke in rekli: "Srečno, Novo leto!" Sedaj se pogosto v mislih vrnemo nazaj - so nam besede, ki smo jih izrekli res dale srečno in veselo leto ali ne? Če pomislimo, saj je tako hitro minilo, da nam ne ostane več veliko časa, ko si bomo čez nekaj dni spet segli v roke in si izrekli iste želje. Želeli si bomo vse najboljše in v tem veselju niti opazili ne bomo, da smo se postarali. Ker čas tako hitro mineva, ga moramo izkoristiti do kraja.

Mesec gruden je eden od mesecev v katerem se dogaja veliko stvari. Takoj v prvih dneh smo imeli mladinski disko, potem nas je obiskal Miklavž, ki je letos marsikaterega presenetil, ker mu zaradi inflacije ni nič prinesel, ali pa ni bil skozi leto zadosti priden - je pa obljubil, da bo več daril drugo leto.

V nedeljo 5. decembra smo imeli balinarsko tekmovanje za EURO FURNITURE - S.D.S. prenosni pokal. Na našem hribčku je bilo živahno že v zgodnjih dopoldanskih urah. Žal, naši balinarji letos pokala spet niso dobili. Pa drugo leto, upajmo!

Isti dan popoldne so imeli lovci revanžno tekmovanje proti mladini v odbojki. Igra je bila zelo napeta, rezultat pa zelo blizu, vendar se je pokazalo, da je mladina le mladina, ker je spet zmagala z rezultatom 3-2. Ob četrti uri smo pa imeli lovski sestanek, na katerem smo določili nadaljnje delo in nekaj datumov za naslednje zabave.

Čas pa tako hitro mineva, če si zaposlen. Pri nas v Avstraliji je sedaj poletje in to zelo suho in vroče, ali na to nimamo časa misliti.

Te dni se pripravljamo na veliki koncert našega ansambla Ottavija Brajka. Zdaj se v naši sredini nahajajo tudi člani Slovenske izseljenske matice. V veliko veselje in čast nam je, da so nas ti veliki gostje obiskali. Njihov obisk nam vliva novih moči in vero, da če nekaj hočemo, smo tudi Slovenci sposobni, da to s skupnimi močmi napravimo.

Pri Triglavu so dogradili nov dom. Otvoritev je bila uspešna in ves trud je poplačal številen obisk slovenskih rojakov iz vseh koncev Avstralije. Med drugimi smo Triglavu čestitali tudi mi in hkrati izrazili željo po skupnem sodelovanju na športnem in kulturnem polju. Upajmo, da bomo tudi to videli v bodoče, da ne bo ostalo le pri besedah. Skupne priprave za obisk delegacije Matice in ansambla Ottavija Brajka so pokazale, da lahko sodelujemo, če hočemo.

Vstopnice za koncert in ples, ki bo v nedeljo 19. dec., so že razprodane. Na polno dvorano upamo tudi naslednji dan, v ponedeljek, ko se bomo uradno poslovili od Matice. Na poslovilnem večeru se nam obeta lep spored, kjer bo nastopila tudi naša folklorna skupina, naši društveni pesniki bodo recitirali svoje pesmi, skratka, kulturni spored za goste iz domovine in naše obiskovalce.

Ko bo vse to mimo, se bomo ponovno srečali na božični zabavi, ki bo v soboto, 25. decembra, nakar se bomo pripravili na silvestrovanje, ko si bomo spet zaželeli srečno in veselo Novo leto, če pa bo srečno in veselo v naših krogih, zavisi samo od nas.

Ostanimo prijatelji!

Moja dolžnost je, da kot predsednik S.D.S. zaželim dobrodošlico gostom iz naše lepe Slovenije. Želim, da bi se med nami počutili kot doma, saj nam prinašate košček domovine in nas tako v srcih bližate in nam s prijaznimi besedami ter s pesmijo pomagata, da ne bomo mogli nikoli pozabiti, da smo Slovenci.

V imenu članov pozdravljam in želim dobrodošlico še posebej članom Slovenske izseljenske matice, za katere vidimo, da so nam prijatelji; mi pa prijatelji želimo ostati. Iz domovine nam prinašate pozdrave naših ljudi, nazaj jim pa nesite naše.

Predsedniku Matice Stanetu Kolmanu, tajniku Marku Pogačniku, uredniku Rodne grude Jožetu Prešernu, pesniku Francetu Forstneriču, Gojku Bervarju, Janezu Cimperanu, Ivanu Bizjaku in članom ansambla, želim srečno in uspehov polno novo leto! Naj naše vezi ostanejo čvrste kot doslej!

Triglavskemu vodstvu in članstvu čestitke ob dograditvi doma in srečno, veselo Novo leto!

Vsem članom in prijateljem S.D.S. želim pa še posebno dobro leto 1983!

Vaš predsednik

Ob koncu leta sklepamo račune! Kakšno je bilo leto 1982 za Slovence v Sydneyu? Začeli smo ga z lenim in vročim januarjem, ko smo vsi več ali manj počivali po "napornih" praznovanjih Božiča, Štefanovanja in Silvestrovanja. Tudi žepi so bili več ali manj prazni (obdarovali smo drug drugega in to precej stane!).

Februar je prišel tako naglo, da se ni bilo kaj prida časa pripraviti na slovenski kulturni praznik; osmi februar, Prešernov dan. Proslava pri S.D.S. je bila kaj skromna.

V marcu so pri Triglavu praznovali osmi marec - Dan žena, bolj v stilu piknika kot s kulturnim programom. Kajti na Dan žena so dekleta, matere in žene, ki dolgo žive v izseljeništvu, skoro pozabile. Tu je za nas postal praznik - dan mamic, v maju!

Jožefovanje 19. marca, ko godujejo številne Jožice in Jožeti, je pri vseh slovenskih organizacijah potekalo v starem stilu veselega popivanja in rajanja.

Po vsem svetu muhasti april je potekal brez kulturnih prireditev, razen običajnih sobotnih plesov, ki so postali pri S.D.S. redni.

V maju smo praznovali materinski praznik pri Triglavu, S.D.S. in pri slovenskem verskem središču. Otroci so na takih proslavah vedno občudovanja vredni. Bilo je skromno a prisrčno lepo!

V juniju smo kresovali. V Horsley Parku smo imeli res občudovanja vreden, mogočen kres in rakete so noč spremenile v dan. Užitek za otroke in mladino!

Bolj ko napenjam možgane, kaj neki pomembnega na kulturnem polju se je zgodilo v juliju, bolj se mi vsiljuje na julij en sam spomin - na puste in silno dolgočasne ter enolične slovenske radijske oddaje na "2EA". Ena od urednic je odpotovala na počitnice, ostali pa so pozabili, kaj se pravi - potruditi se. Saj smo sami krivi, ker smo brezbržni in raje kritiziramo samo v družbi prijateljev, kot pa da bi sedli k pisanju in napisali pismo na SBS. In to koordinator dobro ve, zato mu je vse skupaj španska vas. Saj, pri pripravi svojih oddaj še vedno ne posluša plošč in zavrti tisto, ki mu pade pod roko. Menda se na glasbo tudi slabo razume? Kje, dragi moji, je kaj klasične glasbe in novejših popevk? Ali imamo res vsi radi samo Slake in Avsenike? No, razmislite kdaj tudi o tem, če se vam sploh zdi vredno. Saj, kritizirala vas pri SBS NE BOM, to obljubim!

V avgustu je bilo pri S.D.S. "kulturno" samo prepiranje z bivšim predsednikom, ki se je vrnil iz domovine in sledil je kar se da "kulturen" občni zbor, da se človeka, delavca za S.D.S. in Slovence "vrže" iz članstva. Mirnim potem se ne bi dalo nič urediti, pač pa mora zadeva pred sodišče zaradi razžaljenja časti. Kako se bo to "kulturno" izteklo, pa bo povedalo leto 1983 ali še kakšno leto pozneje...

V septembru, na očetovskem prazniku, nas je ponovno presenetila in navdušila mladinska folklorna skupina S.D.S. Čestitam mladini in njihovim staršem, ki so jih redno vodili na vaje ter poskrbeli za pestre "narodne noše", kot jih kličejo plesalci.

In da ne bom krivična klubu Triglav, naj skočim nazaj na junij, ko je v domovino odpotoval njihov pevski zbor, ki je z nekaj koncerti po Sloveniji in Koroškem dostojno zastopal Avstralijo.

Lepo se je v domovini odrezala tudi plesalka S.D.S. Tamara Rogelja. Čestitam, Tamara, le tako naprej!

V avgustu pa sem pozabila omeniti zlato poroko dirigenta Ludvika Klakočar in njegove soproge Marice. Zlata poroka s slavnostno mašo je bila res doživetje za slovenske vernike, ki so bili prisotni.

In v septembru je iz domovine prišel na pomoč p. Valerijanu mladi pater Ciril iz Novega mesta. Dobrodošli! Sadovi vašega dela so že vidni pri lepo aranžirani cerkvi ob nedeljskih službah božjih. Videli smo vas že tudi med zidarji, kako nosite "cegu". Le tako naprej, mladi so vas veselili!

V oktobru je v starih vernikih podršla nekaj svetega bivša s. Mirjam, ki je zdaj poročena gospa Marija Klemen, nekje v Queenslandu. No, tudi to se je zgodilo letos...

1982. LETA

In v novembru - skoraj ob koncu leta, je bilo lepo! Saj pravim, bolj slab začetek na kulturnem polju, pa zato dober konec!

V petek 26. novembra je bilo na Ethnic Affairs Commission v mestu svečano lansiranje (ali po domače KRST) knjige g. Ivana Kobala "Men who built the Snowy". Prijetno okrašena dvorana (še cvetoča lipa ni manjkala!) in znani obrazi (joj, kako dolgo se z nekaterimi že nismo srečali!) je dajalo prostoru svečan videz. Gospa Saša Lajovic s sestro Nevo Durlak je poskrbela za okrepčila, moja malenkost pa za dekoracijo. Slavnostni govornik je bil dr. Paolo Totaro in seveda avtor knjige, ter njena urednica, sam krst pa je opravil Mr. Alf Grassby. In srečali smo še Pina Bossi s soprogo (piše humoresko z naslovom "Who is afraid of Ethnic wolf!"), ki se je ravno vrnil s snemanja dokumentarnega filma iz Italije (kar mu je omogočila ABC TV). In priliko smo še imeli srečati se z urednikom Nove Dobe ter mnogimi slovenskimi kulturnimi delavci in pisci. Danijela Hliš Thirion se je končno imela priliko rokovati z urednikom Avstralskega Slovenca, g. Jožetom Žoharjem (in obe sva se silno razveselili ena druge - koliko sva si imeli povedati!). Gospa Pavla Gruden je bila vsa v živahnem elementu: "Ne, kregali se pa menda ne bomo! Jaz sem najprej Slovenka, potem pa tudi Jugoslovanka!" S tem sva se strinjali tudi midve z Danijelo, g. Fredi Brežnik pa verjetno ne. On je samo Slovenec, kakor tudi prisotni g. Ljenko Urbančič in menda še kdo. Priliko smo imeli stisniti roko tudi g. Dušanu Lajovicu, ki se je ravno vrnil z Japonske (rekel je, da so tam zelo dobro organizirani, ter da imajo le 2% nezaposlenih!). Tu je bil še g. Lojze Kmetič, Jakob in Rozi Tomšič, g. Konda, gospa Hreščak, predsednik S.D.S. g. Koželj in odbornik Drago Raber, ter še mnogi!

Srečanje je bilo zares zelo, zelo lepo. Za g. Kobala in njegovo hčerko Ireno, ki je bila ob atkovi strani, je bil to pomemben, velik dan!

V soboto smo počivali, da smo lahko v nedeljo, 28. novembra, prisostvovali maturantskemu plesu v Auburn Town Hallu. Začetek točno ob sedmih zvečer, so napovedali, a kdor ni verjel v slovensko točnost, se je tokrat zmotil (jaz, na žalost, tudi!). Zavesa se je dvignila točno ob sedmih in sledila je maturantska himna. Program so lepo povezovala brhka dekleta, lanske maturantke. Predstavile so nam letošnjih pet maturantov in štiri slovenske fante, ki se za maturo pripravljajo prihodnje leto.

V štirih letih je na državni šoli (gimnaziji) maturiralo iz slovenščine 26 mladih, ponosnih Slovencev. In kako ponosna in srečna je šele njihova učiteljica in prijateljica gospa Mariza Ličan, ki je imela prisrčen govor, ki ga je tudi z igralskim talentom prebrala! Čestitam, Mariza!

Žal na maturantskem plesu ni bila prisotna predsednica šolskega odbora gospa Olga Lah, ki je ravno dan prej "imela svojo privatno, že tretjo maturo", rodila je težko pričakovane sinka, za kar ji iz srca čestitam kot prijateljici in ponosni Slovenki! Na maturantskem plesu pa smo te pogrešali, Olga!

Lepo se je odrezal tudi g. Tomaž Možina, ki je imel kar dve nalogi - podariti šopek cvetja učiteljicam slovenščine, ter se zahvaliti g. Ivanu Kobalu (ki je maturante obdaroval s knjigo!) in mu čestitati ob izidu knjige. Lepo si povedal, Tomaž!

Kulturni program IV. maturantskega plesa so silno lepo popestrili mladi plesalci folklorne skupine S.D.S., ki so v pestrih narodnih nošah zaplesali kar cel venček plesov. Bilo jih je res užitek gledati in smo jih nagradili z močnim ploskanjem in slišati je bilo marsikateri navdušen klic: "Mooooore!!!"

Lepo so se odrezali tudi moški pevci kluba Triglav pod vodstvom dirigenta Bora Šedelbauerja. Prikupno oblečeni so zapeli nekaj slovenskih narodnih, eno angleško, a za konec, žal prežalostno, "Lipa zelenela je!". Veliko bolj bi nas navdušili z Žabami, Oj, Triglav moj dom ali z Zdravljico. No, a tudi njih smo nagradili z navdušenjem in mogočnim aplavzom.

Za hrano so na prireditvi poskrbele žene odbornikov S.D.S., za pijačo pa člani Triglava. Oboji so se dobro odrezali!!! Hvala vam!

Cerkveno versko središče pa je poskrbelo za okrasitev odra, Akademsko društvo pa je za maturante priskrbelo plakete. S čim pa je sodelovalo na prireditvi tudi omenjeno Narodno društvo, pa žal ne vem, a upam, da bo kje omenjeno, da jim ne bomo delali krivice. Kajti IV. maturantski ples se je vršil v organizaciji Slovenskega šolskega odbora, pokrovitelji prireditve pa so bile vse slovenske organizacije v Sydneyu. Da je v SLOGI MOČ, to, dragi moji, ste tokrat zares pokazali in dokazali.

Vsi prisotni, okoli 400 slovenskih obiskovalcev in nekaj častnih gostov (najbolj nas je navdušil direktor šole iz Ashfielda, po rodu menda Arabec, ki nam je v lepi slovenščini zaželel vesel Božič in srečno Novo leto!), smo bili na prireditvi zelo zadovoljni in marsikdo upravičeno ponosen. Maturantski ples je do zdaj, ko to pišem, bil v letošnjem letu za Slovence najlepša kulturna manifestacija in ne vem, če jo bo v decembru zasenčil koncert Ottavia Brajka in delegacije Slovenske izseljenske matice, ki se nam bodo v Sydneyu, 19. decembra predstavili na koncertu pri S.D.S.

Pred tem bo še svečana otvoritev kluba Triglav in njihov koncert ter Silvestrovanje. Naše otroke je 4. decembra obiskoval tudi tradicionalni Miklavž.

V novodograjeni dvorani slovenskega verskega središča V Merrylandsu (ki jo bo v januarju 1983 blagoslovil škof dr. Alojzij Šuštar) pa bo svečan zaključek Slovenske Slomškove šole. Prihodu Miklavža dopoldne je po sveti maši sledil tudi piknik.

Lep in pester zaključek leta 1982, in naj izrazim upanje, da bomo v letu 1983 pihnili prah z vlog za igro "Dva prstana", ki nam jih je razdelil g. Koželj, ter da jo bomo tudi zaigrali, da bo kmalu javno nastopil moški pevski zbor lovske sekcije pri S.D.S., da bi mladi folklorni plesalci ne izgubili veselja, ter da bi večkrat nastopali za širšo javnost. Da bi pri sledečem občnem zboru ne bilo samo sedem kandidatov, kot jih zdaj šteje odbor S.D.S., ter da bi pri vseh slovenskih organizacijah bilo več kulturnih prireditev, in več in več medsebojnega sodelovanja in pomoči (pa ne samo pri balinanju!).
VEČ PRIREDITEV, KAKOR JE BIL npr. MATURANTSKI PLES!

(Ali bi dramska sekcija kluba Triglav npr. lahko gostovala pri S.D.S. s humoresko "Ženitev"? In, bi Triglavčani in S.D.S. vsaj ob otvoritvi Triglava ne zmogli enega skupnega časopisa (urednik Avstralskega Slovenca trdi, da bi bilo za oboje ceneje!!!)

In še je tu želja in upanj za Novo Leto, ki se bodo uresničile le, če bomo tudi delali, ne samo kritizirali.

Pogum velja!

In v slogi je moč!

Tople slovenske pozdrave in najboljše želje Triglavu, Slovenskemu društvu, verskemu središču, Slovenskemu šolskemu odboru, Akademskemu društvu (dajte se no malo zmigat, učenjaki, ali ste res sama jara gospoda?) in ne nazadnje tudi narodnjakom Slovenskega narodnega društva. Bog vas živi in srečno v Novo leto 1983!

P.S. Zavedam se, da je to površen pregled opravljenega dela skozi celo leto, da sem verjetno kaj in koga pozabila omeniti. A moj spomin je zajel le omenjeno.

V KRATKEM BOMO SPET DOBILI POŠILJKO GRAMOFONSKIH PLOŠČ IN KASET IZ SLOVENIJE. OBOJE LAHKO KUPITE PRI S.D.S. PO SPREJEMLJIVIH CENAH. PREJŠNJA POŠILJKA JE POŠLA V NEKAJ TEDNIH, ZATO NE ODLAŠAJTE Z NAKUPOM.
BI SE RADI NAROČILI NA TISKOVINE IZ SLOVENIJE IN NE VESTE KAKO? POKLIČITE TAJNIKA S.D.S., KI VAM BO NAROČIL, KAR ŽELITE!

YOUTH SECTION

Play in action

Both teams in good spirits

THE WINNERS From left to right: Adrian Tomsic, Albert Laham, Eric Martinsons, John Truden, Robert Maruschko, Jenny Muha, Eddie Tomazic, Mark Skinner, Boris Muha.

In the last or second last edition of this paper, I wrote about a second volley ball match to be played between the Hunters and the youth. The match was played at the Slovenian Association premises at Lot 45 Ferrers Road, Horsley Park, on the 5th of December and turned out to be a thriller of a game.

The Hunters put up a very good performance against the youths and were in a stage of winning the match when the youths pulled up their socks to take the match 3 games to 2.

The youths were the winners, but the Hunters proved to be a good challenge and at times were a better team.

And still the better goes on with the 3rd valley ball match between the Hunters and the youths on Sunday, January the 23rd.

Will it be three in a row for the youths or will the table turn and the youths this time shouting the Hunters to drinks?

Well, come down and see for yourself at the Slovenian Association premises, both teams need your support.

*** PICNIC ***

Some time ago a youth picnic was held on Sunday, 24th of October. Naturally, it had to rain, so what happened, a picnic was held at the club instead. Despite the change in plans, the day was successful, even if you do have a picnic inside a club.

This time we are better prepared. The picnic will be held at Wattamulla, Royal National Park. Meeting place will be the front entrance to the Park, from 9.00 a.m. to 10.00 a.m. on Sunday, 13th of February.

We stress that any signs of rain on the day will mean that the picnic will be called off. So let's hope it doesn't rain.

Any enquiries, phone Boris Muha on 74 9807 after 7 p.m.

 * DISCO NIGHTS, SPORT COMPETITIONS, *
 * PICNICS. *
 * SLOVENIAN ASSOCIATION CARES FOR *
 * YOU. Please, make enquiries. *

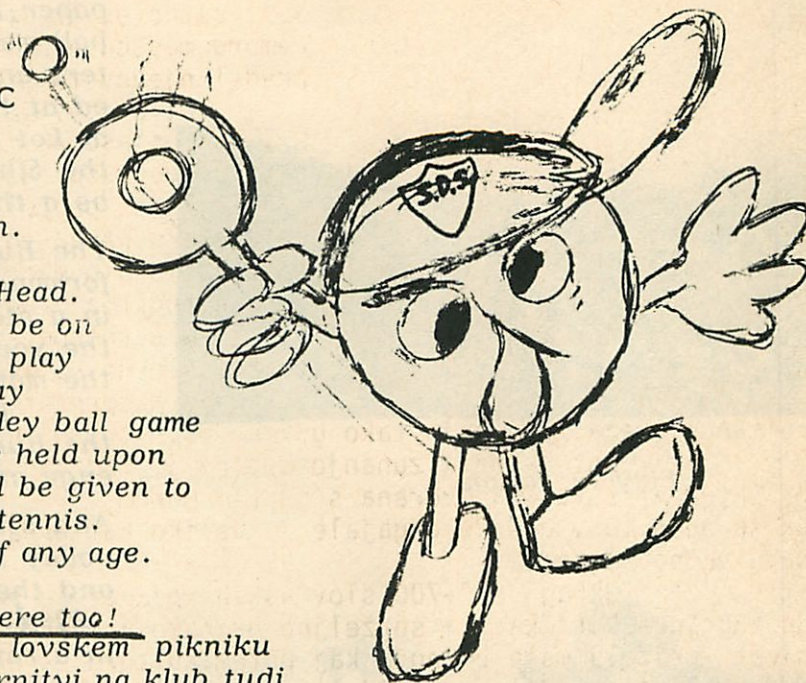
YOUTH SECTION

TABLE TENNIS COMPETITION

JOINT YOUTH & HUNTERS PICNIC

The Hunters are inviting all you young people to join them at their picnic, to be held on Sunday, 23. Jan. We'll meet at the Club at 07.00 and from there we'll drive to Bobbin's Head. Bring your own tucker. Drinks will be on sale. If there is suitable place, we'll play our volley ball game, if not we'll play something else and in this case volley ball game and table tennis competition will be held upon return to the Club. Cash prizes will be given to 1st, 2nd, 3rd place getters in table tennis. Entrance fee is \$1, male or female of any age. Give your entries at the picnic. Everybody is coming, so see you there too!

Isti dan, ko se bo igrala odbojka na lovskem pikniku to je v nedeljo, 23. januarja, bo po vrnitvi na klub tudi tekmovanje v namiznem tenisu. Nagrade v denarju bodo dodeljene zmagovalcem v prvem, drugem in tretjem mestu. Pristopnina je \$1. Dobrodošli so moški in enske, ne glede na starost. Prijavite se na lovskem pikniku.

VOLLEY BALL is a fun sport to play for young and old. If you are keen to play, why not get a team of your own together. The Club would like to see another youth or elderly team formed to challenge the Hunters or the youth team pictured opposite. By doing this, our social matches would become more exciting and competitive. (Not that we ask you to play in competition.) **ENQUIRIES AT THE CLUB**

IF YOU HAVE NOTHING TO DO ON A SUNDAY, COME ALONG ON THE TO THE SLOVENIAN ASSOCIATION PREMISES. PLAY IN THE TABLE TENNIS COMPETITION, PLAY CHESS, CARDS, DOMINOES, BILLIARD, VOLLEY BALL, BOWLING. ENJOY TALKING TO PEOPLE (OLD AND YOUNG), EAT, DRINK, LISTEN TO THE MUSIC AND ABOVE ALL COME TO SEE THE BIG GAME HUNTERS: YOUTHS - VOLLEY BALL MATCH.

OUR NEXT DISCO NIGHT

will be held on Friday, 4th of February at 8.p.m.

Entrance fee \$3 per person.

Dance the night away by the best music our D.J. has to offer.

Hot dogs, chips, drinks will be available.

Welcome!

Slovenski naseljenci v Sydneyu so bogatejši še za eno veličastno pridobitev: Slovenski klub Triglav je v decembru mesecu odprl svoje novozgrajeno poslopje in ga predal njegovemu namenu.

Otvoritev je bila v nedeljo, 11. decembra. Dan je bil kot nalašč primeren za to: ni bilo niti prevroče, niti preveč soparno, kot je sicer navadno ob tem času.

Pred pročeljem zgradbe, ki že samo po sebi daje človeku nekakšen veličasten vtis, se je zbralo veliko število Slovencev iz celega Sydneya, okoliških krajev in tudi iz drugih avstralskih zveznih držav.

Nad vhodom so v lahnem vetru plapolale, jugoslovanska, slovenska in avstralska zastava. Po svečanih govorih je predsednik Slovenske izseljenske matice, Stane

Kolman prerezal trak in tako uradno odprl novo triglavsko zgradbo.

Kot že sama zunanost, tako je tudi notranjost doma napravila na navzoče prijeten vtis. Velika dvorana s pravim odrom je v človeku lahko takoj vzbudila upanje, da se bodo tu v bodoče dogajale še velike kulturne stvari, ki smo jih Slovenci v Sydneyu vedno pogrešali.

Okrog 600-700 slovenskih rojakov in drugih gostov je dvorano napolnilo do zadnjega kotička. Vsi so željno pričakovali pričetek kulturne akademije, ki se je sicer pričela malo pozno, a kaj potem. Kulturni spored je bil tak, kakršnega slovenski Sydney že zlepa dolgo ni videl!

Med številnimi uglednimi govorniki, ki so prišli na oder, naj omenim predsednika Slovenske izseljenske matice, ki je poleg čestitk Triglavu omenil tudi s kakšnimi težavami se zdaj srečujejo v domovini. Med drugim je povedal tudi zakaj je do teh težav prišlo, kako se z njimi spoprijemajo in kakšne rezultate pričakujejo. Njegov govor je požel dolg aplavz. Na prisotne rojake je bil napravljen dober vtis: težave v domovini obstajajo in predstavniki iz domovine pred nami tega ne zakrivajo pač pa povedo tako kot v resnici je.

Senator Mulvihill je med drugim tudi povedal, kako se je prvič srečal s Slovenci - v Trstu, ko se je šlo za cono B in drugo. Takrat je spoznal našo žilavost in ostal prijatelj Slovencev vse do zdaj. Omenil je tudi, da smo Slovenci nepravilno izgubili velik teritorij in ljudi, ki so za vedno ostali zunaj matične dežele Slovenije.

Tudi jugoslovanski ambasador šime Karaman je ljudi navdušil s svojim govorom.

Zanimivi so bili govori in čestitke predstavnikov slovenskih društev iz skoraj cele Avstralije. Vsak predstavnik je hkrati izročil predsedniku Triglava, Karlu Samsi lepo spominsko darilo.

Predsednik našega, Slovenskega društva Sydney, Ivan Koželj je povedal tole:

Dragi gostje, dragi rojaki!

V imenu članstva in odbora Slovenskega društva Sydney iskreno čestitam članom in odbornikom slovenskega kluba Triglav pri dosegu njihovega zaželenega cilja, dograditve lastnega doma.

Pred leti, ko je bil Triglav ustanovljen, so si njegovi člani začrtali pot, ki je bila dolga in strma ter včasih mogoče tudi brezupna. Na kraju te poti je brlela lučka, tako kot je v njihovih srcih brlelo upanje, da enkrat le pridejo do te luči. In prišli so! Z velikimi mukami in osebnim žrtvovanjem, vendar močno povezani s čisto ljubeznijo do svoje skupnosti, do slovenstva in stare domovine, so uporno in pogumno prehodili vso trnjevo pot. In zdaj so tu, in mi z njimi, med zidovi in pod streho doma, ki ni več samo šen, ampak ustvarjena resničnost.

Poglejte te zidove: vsake opeke se je dotaknila slovenska roka, jo prinesla in položila eno na drugo, da je nastal dom, ki nas bo še bolj zbliževal in družil.

Ti drobni ljudje slovenske krvi, imajo veliko srce! Tujina jih ni razbila, ne. Zaradi tujine so se še bolj povezali in ostali zvesti svojemu poreklu, svoji kulturi in -domovi- ni sinovi!

Danes, ko občudujemo delo teh marljivih slovenskih rok in ko se veselimo njihovega dosežka, dajmo tem ljudem pohvalo, priznanje. Ne pustimo, da odidejo v pozabo, zdaj ko so storili največje, kar so mogli. Podpirajmo jih, da bodo lahko vodili Triglav še naprej s takim elanom in takó dobro.

Mnogi se sprašujete, kako bo zdaj, ko imamo dva močna slovenska kluba, ki bosta iz ekonomskih razlogov oba funkcionirala s polno paro. V Sydneyu nas je dovolj Slovencev - če bi vsi redno obiskovali in podpirali svoje klube, nam mogoče še ta dva ne bi bila dovolj.

Preteklost je bila in je za nami, vendar še zorimo in že gledamo z optimizmom v bližnjo bodočnost. V sebi čutimo prebujenje, kakršnega prej še nismo čutili.

Slovensko društvo Sydney je pripravljeno sodelovati z bratskim Triglavom, pa najsi bo to v športu, kulturi, ali kjer je pač mogoče. Edino s sodelovanjem se bomo bolj spoznali, si odprli srce in se zbližali. In v tem je naša bodočnost, naš obstoj!

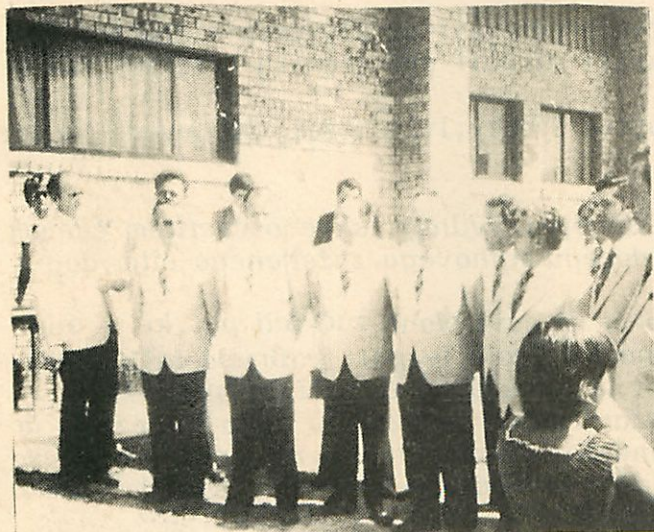
Dovolite mi tole primerjavo: vodstvo kluba Triglav in ura. Ura gre vedno, in vedno gre samo naprej, nikoli nazaj. Če se ustavi, jo navijete in spet bo šla samo naprej. Tak je bil doslej Triglav in njegovo vodstvo in tako želimo, da se dolgo ostane!

V spomin na ta veliki dogodek in kot skromno priznanje, Slovensko društvo Sydney poklanja Triglavu stensko uro, ki naj gre kot vsaka ura: samo naprej, marljivo naprej. Hvala lepa!

Spodaj:

Predno so se za javnost odprla vrata novozgrajenega doma, je moški pevski zbor korajžno, ubrano zapel "Oj, Triglav, moj dom...."

Predsednik Izseljenske matice Slovenije Stane Kolman je prerezal beli-plavi-rdeči trak pred vrati. S tem je novi slovenski dom bil uradno izročen njegovemu namenu.

*Predsednik S.I.M.
Stane Kolman pred
mikrofonom. Poleg
gdč. Šedelbauer*

*Predsednik kluba
Triglav Karlo Samsa
pozdravlja goste
prvič v novi dvorani*

*Med govorniki je
bil tudi naš
ambasador Šime
Karaman*

Med drugimi uglednimi avstralskimi osebnostmi je bil tudi bivši ministrski predsednik Gough Whitlam, ki je še vedno priljubljen med našimi rojaki. Žal, na govorniškem odru ga nismo slišali, ker je zaradi drugih obveznosti moral oditi zelo zgodaj.

Med govorniki se je znašel tudi nekdo, ki je poskušal z besedami skaliti slavnostno vzdušje v dvorani, pa mu ni uspelo. Ob tem je treba pripomniti, da je povprečnemu Slovencu v Avstraliji dovolj umazanega politikarstva in rovarjenja, beganja in mešanja ljudi. Zaveda se, da je bilo tega v preteklosti več kot dovolj, razpotegnjeno preko več kot trideset dolgih let, brez najmanjšega uspeha. Avstralski Slovenec bi končno rad živel v miru in slogi z ostalimi svojimi rojaki, ker ve, da je po vseh neuspehih zdaj samo to še edina pot, ki nekam vodi, ne pa pot dizorientiranih političnih obsedencev, ki so žalostno obtičali v lastnem blatu in zakrknjenosti. Da je tako, je pokazala tudi otvoritev novega Triglava.

Člani in prijatelji Triglava so po slavnostnih govorih demonstrirali tako lep in uspešen kulturni program, da ljudje v dvorani kar niso mogli nehati ploskati. Med nastopajočimi je treba omeniti triglavski moški pevski zbor, otroke v slovenskih narodnih nošah, ki so se zelo potrudili, da so govorili in peli v čisti slovenščini, odlična je bila tudi igrice, samo škoda, da zaradi previsoko postavljenih mikrofонов skoraj ni bilo mogoče slišati igralcev. Spoznali smo tudi slovenski ansambel iz Perth, ki nam je s svojima pevkama zaigral in zapel venček narodnih. Tukaj nekaj povsem novega, je bilo igranje na violino skupaj s harmoniko. Goste je zelo navdušila tudi Anita Pahor (menda iz Melbourne) s svojim nežnim a dobro izvežbanim dekliskim glasom. Cela dvorana je z njo pela priljubljeno "Waltzing Matilda". Predstavil se je seveda tudi ansambel Ottavija Brajka z dvema ali tremi svojimi poskočnimi skladbami. Če bi igrali še malo, bi najbrž začela vsa dvorana rajati. Pesnik France Fostnerič je ljudi navdušil s svojo pesmijo o očetu.

Predsednik Slovenske izseljenske matice je podelil tudi diplome in priznanja požrtvovalnim triglavskim delavcem in drugim, med katerimi je dobila priznanje tudi Pavla Gruden. Uboga Pavla je bila tako razburjena od presenečenja, da ni mogla zadržati solz. Vsa ta dolga leta, ves ta čas, ki ga je porabila za to, da je duhovno Slovence poskušala obdržati na površini, vse noči, ko je osamljena izlivala svojo dušo na papir, čas, ko je učila otroke pri SDS, dolge vožnje z vlakom in neprespane noči, ko je pomagala urejati Avstralskega Slovenca, vse to je ta trenutek dobilo neko večjo vrednost, priznanje.

Prvi del programa je vodila gdč. Šedelbauer, drugega pa je vodil Jože Cuješ. Njuna zbranost in tekoča angleščina in slovenščina, je je precej pripomoglo h gladkemu poteku večera.

Srečanj in prireditev kot smo jih ta dan doživeli, bi morali imeti več in pogostejše. Poživiti in razširiti bi morali tudi meddruštveno sodelovanje, kjer se to da. Ob obisku ansambla Ottavija Brajka, bi bilo vredno pomisliti in raziskati, če smo zmožni, da bi lahko vsako leto pripeljali kakšen ansambel iz Slovenije, pa ne samo ansambel, morebiti tudi igralsko skupino, pevski zbor, itd. Seveda, pri tem ne bi smeli pričakovati, da bi Slovenska izseljenska matica spet odprla svojo mošnjo in plačala potne stroške, pač pa bi morali to sami - kar bi zahtevalo od nas še boljso stopnjo organiziranosti, medsebojnega spoštovanja in dogovarjanja, predvsem pa bi se morali temeljito poglobiti v ekonomsko računico takšnega podvzetja.

The Secretary,
Slovene Association Sydney

Dear Mr. Žohar,

On behalf of the Czechoslovak Dancers of Sydney and the many people who attended our Christmas Concert on Saturday night the 11th December 1982, we extend our thanks to your folkloric group "PLANIKA" for their help in making the evening a resounding success.

It was the first time something of this nature had been attempted by us and the response we received was overwhelming. We have been receiving phone calls since then stating how enjoyable the evening was and how much PLANIKA's performance was enjoyed by all.

May we take this opportunity to wish everyone all the very best for Christmas and every success in the coming year,

Yours sincerely,

Suzane Kler
Secretary
CZECHOSLOVAK DANCERS OF SYDNEY

Dragi prijatelji,

po dolgem času se vam zopet javljam in vam sporočam, da sva srečno prispela domov. Tole bo samo kratek pozdrav iz Ljubljane. Imam vam veliko za napisati in vam čez nekaj dni po pošti pošljem daljše pismo.

Torej, zaenkrat hvala za pošiljanje Avstralskega Slovenca (Jože - hvala!). Sem ga že vsega prebrala in imam nekaj pripomb, ki sledijo v kratkem.

Lep, lep pozdrav vsem,

Breda in Iztok

Ljubljana, 25. 11. 1982

Dragi kolega!

Mnogo vam hvala na primjercima Avstralskega Slovenca i na sjećanju.

Vama i vašoj obitelji želim ugodne božićne praznike i sretnu i uspješnu 1983. godinu.

Ja odlazim sutra na 14-dnevni boravak (bus tour) u Novi Zeland, a vraćam se 7. januara.

Iz Australije odlazim 30. januara. Do odlazka imam još neke poslove da posavršavam, a dočekat ću i mog nasljednika iz Zagreba, koji stiže 26. januara, Stjepan Marčić.

Teško je reći zbogom (a to sada treba da činim) svima prijateljima koje sam stekla u Australiji, ali s druge strane, moji jugoslavenski prijatelji me nestrpljivo očekuju. Tako se i žalostim i veselim povratku.

Nadam se da ćemo i dalje biti u vezi i ako ikada zatrebate koji članak u vašem listu, bit će mi drago da vam pomognem (a vi tada možete da ga prevedete na slovenski).

Još jednom sve najbolje i srdačne pozdrave,

Nada Rapp

Op.ur.: Nada Rapp je profesorica književnosti, ki je predavala v Melbournu in se zdaj vrača v Zagreb.

SO NAM

Spoštovani prijatelji v Avstraliji!

Na začetku vas vse skupaj lepo pozdravljam iz daljne Slovenije. Tukaj je zdaj že zelo mrzlo in smo si že začeli kuriti, pri vas pa je sedaj poletje in se že kuhate na soncu. Tako je pač, mi se kuhamo ob peči, vi pa na soncu.

Spoštovani prijatelji, najlepše se vam zahvaljujem za vašo dobrosrčnost, saj mi vedno in redno pošiljate Avstralski Slovenec. Prosim, ne mi zameriti, ker vam nisem prej pisala, veste, sedaj imam šolo in se moram kar precej učiti, če hočem priti do svojega poklica, saj v šoli učitelji zelo (dobro) dosti zahtevajo od nas. No, če bo čas doprinesel in če bo denar, se bomo še videli v Avstraliji - Sydneyu - Slovenski zemlji.

Kako je kaj pri vas? Mislim, da ste še vedno tako pridni in dosledni pri svojem delu na Slovenski zemlji, saj imate res zelo lepo dvorano in videlo se je, da res delate iz veselja. Upam, da moji sorodniki prihajajo kaj na Slovensko zemljo, da ne pozabijo svoje domovine in da se večkrat spominjajo na nas. Prosim, lepo jih pozdravite.

Sedaj vas pa iz srca prav lepo pozdravljam in želim, da se še kdaj vidimo v Avstraliji.

MOJA DOMOVINA

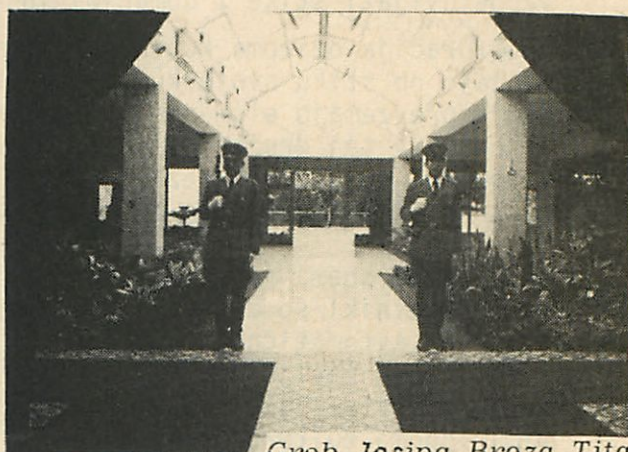
Ahtik Jovanka, Maribor

Širna polja, hribi in doline,
šepet vetra, ptičje petje, sneg s planine,
vse to je dar moje domovine.

Ljubim svojo domovino,
ljubim vse lepote njene,
živeti bi ne mogla brez nobene.

Moja domovina je kot sonce,
ki nikoli ne zaide,
greje me, obuja stare mi spomine,
na dneve, ko so dedje naši
kakor sužnji trepetali,
a domovine svoje niso izdali.

Tudi, če bom kdaj stopila v tuji svet
se v svojo domovino vrnem spet,
saj ona me je v svoja nedra vzela,
mi kruha je dajala,
da takšna sem postala.

Grob Josipa Broza Tita
Hiša cvetja, Beograd

Zato ti kličem, draga domovina,
če potrebno, te s svojo bom krvjo branila,
draga moja domovina.

Dragi g. Žohar!

Kot sem obljubil Vam prilagam nekaj slik za tisto pripovedovanje o Južni in Sev. Ameriki. Pisava, se da razbrati? Kaj pa imena, imate atlas? Menite, da bo ljudi zanimalo? Pripombe k slikam bom pripisal kar zadaj. Seveda pa imate kot urednik Vi zadnjo besedo. (Ali dobim slike nazaj?)

Da, maturantska prireditev včeraj je zelo dobro uspela. Lepa hvala Vam in vsem za toliko truda pri organizaciji.

Profesor De Bray je bil tudi zelo zadovoljen. Danes sem ga peljal na kosilo, na našo univerzo, na Coogee plažo in okoli 4. popoldne na letališče.

Se vidimo drugič na sestanku. Lep pozdrav in vse dobro,

Tomaž Mozina,
Dept. of Economics,
University of N.S.W.

5. ŽIVLJENJE V AVSTRALIJI

A) PRILAGODITEV IN VKLJUČITEV V NOVO ŽIVLJENJE

Peter Klinar v svojem delu (31) navaja tri stopnje prilagoditve:

1. Akomodacija in adaptacija: pomeni minimalno prilagajanje imigrantov v novi družbi in mirno sožitje med imigranti in domačini. Vodi do relativno hitrih zavestnih sprememb imigrantov.
Adaptacija: imigranti se adaptirajo na novo družbo, kar pomeni, da se seznanijo z novim socialnim okoljem.
2. Asimilacija: prevzemanje tuje kulture povzroči, da imigranti izgubljajo svojo lastno kulturno obeležje in svojo etnično identiteto. Z novim socialnim okoljem se v končni fazi tako spojijo, da so nevidni in da se ne dajo identificirati kot posebna etnična skupina. Postanejo komformni do njim tujega načina življenja oziroma kulture nove družbe.
Asimilacijski procesi lahko stečejo šele takrat, ko imajo imigranti možnosti vzpostavljati stike z domačini in njihovimi institucijami.
3. Akulturacija oziroma kulturna asimilacija: je proces ob katerem imigranti spreminjajo ob stiku svoje kulture s kulturo nove družbe svoje kulturne vzorce obnašanja, prevzemajo elemente kulture nove družbe, brez katerih ne morejo učinkovito delovati v tej družbi in vnašajo nekatere elemente svoje kulture v novo družbo. Imigranti se naučijo jezika, navad, ... Čim večja je količina naučenega, prevzetega s strani imigrantov, tem bolj bodo akulturirani.

Klinarjeva shema je v moji raziskavi dobila delno potrditev:

- vsi povratniki so dosegli stopnjo akomodacije in adaptacije, v kar so bili bolj ali manj avtomatično prisiljeni, saj so s prihodom v novo družbo bili potisnjeni v nov način življenja. To je bilo njihovo začetno prilagajanje v prvih mesecih bivanja v Avstraliji, ko so dobili prvo delo, prebivališče, ko so se seznanjali z novimi ljudmi, kulturo, jezikom.
- materialna osamosvojitev je povzročila naslednja procesa: delno asimilacijo in delno akulturacijo. Hoteli so ohraniti staro, tisto, kar so prinesli iz domovine. Hkrati pa so spremljali novo, tisto, zaradi česar so bili manj diskriminirani od ostalih Avstralcev. Izбира, kaj ohraniti in kaj sprejeti, je bila odvisna od spontanе individualne navezanosti na domovino in stopnje nadomeščanja manjkajočega z novitetami iz avstralskega načina življenja. Mešanica starih in novih kulturnih elementov, ki je s tem nastala ter zavest, da se bodo vrnil domov, jim nista dopustili popolno asimilacijo in akulturacijo. Zato pri skupini povratnikov ne moremo govoriti o izgubi lastnega kulturnega obeležja in etnične identitete.

To dokazujejo naslednji pojavi:

- a) notranjo opremo stanovanj so dopolnjevali spominki iz domovine (največ so to bile lutke v slovenskih narodnih nošah)
- b) v vrtovih so gojili slovenske nageljne, rožmarin, bor, itd.
- c) v prehrani, ki so jo morali zaradi drugačnih prehrabnenih sestavin najbolj spreminiti, so obdržali juho (kot tipičen element slovenskega kosila), ki jo Avstralci ne poznajo. Ob praznikih so spekli "štrudelj" in potico. Zaradi delovnega časa so sprejeli drugačen vrstni red obrokov: lahek zajtrk, opoldanska malica in kosilo, združeno z večerjo v poznih popoldanskih urah.
- d) med seboj so govorili slovensko (čeprav se tu pojavi problem generacije, o katerem

- bo govora v posebnem poglavju).
- e) samski informatorji so se v Avstraliji večinoma poročili s pripadniki svoje etnične skupine (glej tabelo 5)
 - g) prebirali so slovenske knjige, ki so jih dobili v knjižnici slovenske cerkve v Merrylandsu ali po pošti iz domovine
 - h) verniki so zahajali v slovensko cerkev
 - i) praznovali so cerkvene, državne in republiške praznike s slovenskimi običaji.

Povratniki so se torej ves čas bivanja v Avstraliji počutili Slovence in se niso mogli popolnoma vključiti v avstralsko življenje. Živeli so v dveh svetovih: v slovenskemki so si ga ustvarili doma po službi, ob večerih in v prostem času ter v avstralskem, ki so ga živeli predvsem na delovnem mestu in v vsakdanjih opravilih zunaj doma.

Avtoličar, ki je živel v Wollongongu, je najbolje opisal to stanje z naslednjim: "Ko se enkrat izseliš, nisi nikjer več doma."

B) NEFORMALNO IN FORMALNO ZDRUŽEVANJE

- Neformalno združevanje

Potrebe po prijateljskih zvezah in po vključevanju v sebi podobno sredino so se pojavile že ob prihodu informatorjev v Avstralijo, čeprav manj izrazito kot v začetnem obdobju akomodacije.

Življenje v prvih mesecih bivanja v novem okolju je bilo boj za eksistenco, za zaslužek. Delovnik ni dovoljeval veliko prostega časa, tudi ne aktivnega delovanja v raznih društvih. Poleg tega informatorji niso poznali angleške govorice in vse to jih je omejevalo pri sklepanju poznanstev.

Občutek osamljenosti, ki je bil še bolj izrazit pri neporočenih imigrantih, so pregnali prvi stiki s svojimi rojaki.

Povratnica iz Sevnice se je prvič srečala s Slovenko preko časopisnega oglasa. Inženir je zasledil slovenski priimek v telefonskem imeniku svojega podjetja. Duhovnik se je seznanil s Slovenci v cerkvi. Veliko jih je bilo zaposlenih v projektu "Snowy Mountains", kjer je delal takrat 18-letni Žirovčan. Tudi ostali so prve stike z rojaki navezali na delovnem mestu.

Pri sklepanju prijateljskih zvez je imela pomembno vlogo materialna osamosvojitve. Z nakupom avtomobila so informatorji postali bolj mobilni, število medsebojnega obiskovanja se je povečalo. Krog prijateljev se je razširil še na ostale etnične skupine, čeprav so se še naprej prvenstveno družili s Slovenci.

Avtoličar iz Wollongonga je v svoji delavnici prirejal veselice. Žena in njene prijateljice so spekle slovensko pecivo, vino so kupili pri slovenskem vinogradniku, sam pa je igral na harmoniko.

"Pri nas se je včasih zbralo več kot sto Slovencev, ki sem jih spoznal preko svojega dela."

"Ob sobotah in nedeljah so se ponavadi pri nas doma zbrale tri slovenske družine. Ženske so spekle potico, imeli smo tudi nekaj vina. Skoraj vedno smo sedeli na vrtu - zaradi otrok. Že sama slovenska beseda nas je spominjala na dom." (32)

"V gostilne nismo zahajali, ker tam (v Sydneyu) so večinoma stoječi lokali. Zato sva z ženo ob sobotah povabila nekaj prijateljev, Slovencev. Takšnim sobotnim popoldnevom smo rekli party. Ponavadi smo kakšno zapeli, po belokranjsko." (33)

Neformalno združevanje v okviru svoje etnične skupine jim je zagotavljalo socialno varnost, občutek, "da je med svojimi" (34), nekakšen duhovni stik z domovino.

Samo dva informatorja sta imela stike z ostalimi etničnimi skupinami: trgovka, ki se je poročila s hrvaškim imigrantom ter inženir, ki je poročen z Nemko.

- Formalno združevanje

Društva

V društvih so se Slovenci spoznali z ostalimi rojaki. Zato so bili vsi rojaki povratniki člani slovenskih društev v Sydneyu in Melbournu. Zakonca iz Žirovnice sta nekaj let vodila Slovensko društvo Sydney. Društvenega življenja se spominjata takole:

"Društvo je imelo namen združevanja Slovencev. Tukaj naj bi se zbirali, obiskovali in prirejali razne prireditve ter preživljali prosti čas v različnih športnih dejavnostih. Društveni delavci smo izdajali časopis Avstralski Slovenec. (35) Z njim smo seznanjali ostale člane in tudi nečlane o novicah iz društva in domovine. Največ Slovencev se je zbralo na zabavah s plesom, kjer so igrali slovenske pesmi različni ansambli iz Sydneya in Melbournu. Vsako leto smo praznovali Father's in Mother's Day (36), državne praznike, pa tudi nekaj cerkvenih (Božič, Velika noč, ...). Večkrat so nastopali naši otroci, ki so imeli svojo folklorno skupino."

Povratnik iz Maribora je bil tri leta predsednik slovenskega kluba v Melbournu, zakonca iz Šenčurja sta bila soustanovitelja slovenskega društva Planica v Wollongongu, informatorka iz Kranja je bila napovedovalka na slovenskem etničnem radiu, inženir je bil soustanovitelj društva Triglav v Sydneyu in je projektiral spomenik Ivana Cankarja.

Vsi ostali informatorji so s finančnimi prispevki pomagali pri gradnji raznih objektov društva.

Cerkev

Kew pri Melbournu in Merrylands v Sydneyu sta verski središči Slovencev v Avstraliji. "Verski center ima namen pomagati ljudem v duhovnem smislu. Slovenci so zahajali v cerkev predvsem zaradi želje, da se srečajo, ker enako čutijo. V ta namen smo vsak mesec po maši priredili piknik s pijačo in jedačo. Ob praznovanju materinskega in očetovskega dneva smo imeli ples. Zlasti veliko izseljencev je zahajalo v cerkev v času Božiča, Velike noči, polnočnic. Praznovali so tudi prvo obhajilo in birmo svojih otrok. Včasih je birmanec prišel iz Slovenije. Slovenski otroci, rojeni v Sydneyu, so bili skoraj vsi krščeni v Merrylandsu. Opravljali smo tudi poroke in pogrebe. Poseben del mestnega pokopališča je slovenski, kar se vidi že po urejenosti grobov. Največkrat jih krasijo nageljni, na spomenikih pa so napisani slovenski pregovori. V verskem centru je tudi knjižnica s približno šeststo slovenskimi knjigami. Slovenci največ berejo Družino, Ognjišče in knjige Mohorjeve družbe, veliko je tudi pravljic za otroke. Za otroke smo organizirali slovensko sobotno šolo. Pri naših izseljencih me je vedno motila prevelika usmerjenost v dolar. Zaradi materialnega doseganja so velikokrat izgubljali na kulturnem področju," je povedal pater.

V skupini povratnikov jih je devet redno zahajalo v cerkev.

C) DOMOTOŽJE IN STIKI Z DOMOVINO

O tem kako izseljenec doživlja domotožje, lahko največ povedo izjave povratnikov:

34-letni duhovnik (v Avstraliji je bil štiri leta in pol):

"Domotožje je človekova nujnost. V človeku je povezava z rojstnim krajem tako pristna, da je ne moreš odpraviti. Ko sem se pogovarjal s Slovenci o domačem kraju, so postali umirjeni, kar izraža tisto notranje hrepenenje, da bi videli svoj rojstni kraj."

Danes so Slovenci večinoma dobro materialno situirani in lahko obiščejo svoj pravi dom."

Zakonca iz Šenčurja (v Avstraliji sta bila enajst let):

"V domovini imava veliko več problemov, vendar to ne odtehta domotožja, ki sva ga imela v Avstraliji."

Računovodkinja iz Ljubljane (v Avstraliji je bila enajst let):

"Spomini na Ljubljano so me stalno spremljali. Včasih smo se doma pogovarjali o Sloveniji. S tem sem hotela hčerki, rojeni v Bonegilli, čim bolj približati rojstni kraj."

Zakonca iz Metlike (v Avstraliji sta bila šestindvajset let):

"Domotožje smo pa skoz' imeli, kukr vsak, ki se spomne na svoj rojstni kraj." (37)

Gospodinja, žena turističnega vodiča iz Trboj (v Avstraliji je bila petnajst let):

"Domotožje sem imela vsa leta in sem zato iskala stike z ostalimi Slovenci v Sydneyu. To je bil tudi vzrok, da sem delala v slovenskem društvu. Želela sem se čimprej vrniti."

Družina inženirja iz Ljubljane (v Avstraliji so bili deset let):

"V deželi, kjer živiš, imaš prijatelje. Ko se odseliš, jih izgubiš in redko obdržiš stike z njimi. Bojiš se navezati na ljudi, ker veš, da se boš preselil. Zato pa se navezanost na družino poveča. Kjerkoli smo živeli, smo pustili del samega sebe. V bistvu imamo dve domovini: v Sydneyu smo se spominjali Slovenije, tukaj se spominjamo Avstralije."

Zaradi domotožja so informatorji v različnih oblikah ohranjali stike z domovino. Vsi so si s sorodniki in prijatelji redno dopisovali, pošiljali so jim različna darila, nekateri tudi denar. Najbolj neposreden kontakt so bili obiski v Sloveniji. Samo rojak iz Kozarij ni v petindvajsetih letih življenja v Avstraliji obiskal svojo družino. (38)

D) ŽIVLJENJE OTROK (DRUGA GENERACIJA)

Čeprav so se štirje otroci povratnikov rodili v Sloveniji, jih kraj rojstva, zaradi starosti v času imigracije (39), ne razlikuje od ostalih otrok, rojenih v Avstraliji. Kot sem že omenila, so vsi imeli avstralsko državljanstvo (glej poglavje "Nacionalnost in državljanstvo"). Obiskovali so avstralske osnovne šole. Tu so se seznanili še z otroci drugih etničnih skupin. Posledica tega je bila, da so veliko bolje govorili angleško kot slovensko.

V skoraj vseh družinah so se doma pogovarjali slovensko. Izjema sta bila zakonca iz Ljubljane, ki sta imela hčerko, rojeno v Avstraliji. Pogovarjali so se v angleškem jeziku. Mati pravi, da je "zato hčerka imela manjše težave v šoli v sporazumevanju s svojimi prijatelji."

Večina otrok je preživljala prosti čas doma, ob televiziji. Zaradi številnega kriminala in ugrabitev v Sydneyu, kot pravijo starši, ti otroci niso poznali skupinskega igranja na ulicah. Le čez soboto in nedeljo so se srečali s svojimi sovrstniki, ko so šli s starši na obisk.

Razlike v življenju v dveh skupnostih, šolski in družinski, so povzročile še večji prepad med generacijama: starši so seznanjali otroke s svojo kulturo, ki jim je bila tuja in so se bolj počutili Avstralce kot Slovence.

S študijo Brede Čebulj bomo nadaljevali v prihodnji številki, ko bo na vrsti poglavje POVRATEK V DOMOVINO.

SREČNO IN VESELO NOVO LETO ŽELIMO ROJAKOM V DOMOVINI IN PO SVETU!!!

PLES POD KOSTANJI

*B*ila je že druga pomlad, odkar so doli pri Ledavi pokopali Peglarja. Ljudje so govorili o njemu, samo s spoštovanjem, kot se to spodobi za pokojnike. Bil je dober človek, zlata duša, ta Peglar, samo kaj, ko ni imel nobene sreče v življenju. Se je že moral kdaj kako bogu zameriti, da ga je vzel k sebi, so govorile babnice, ali pa je bil tako zgodaj vzeta gor v usmiljenju božjem, da bi v miru in pozemski sreči opravljal kakšno lahko delo. Najbrž bo že tako, so dedci prikimavali babnicam in se v sebi jezili na slabe čase, oblasti in mejne stražnike, ki kar tako pošiljajo ljudi v nebesa namesto da bi jih pustili čez mejo.

Pri Svetem Juriju je bil semenj. Prišli so trgovci in mešetarji, iz Murske Sobote in kdo ve od kod še. Na velikem dvorišču pred vaško cerkvijo in šolo so razpostavili svoje stojnice in vsemogočo kramo. Med stojničarji so bili tudi gorički čevljarji s svojimi ročno izdelanimi čevlji. Lončarji so svoje lončene piskre in sklede, krožnike, vaze in vrče razpostavili kar po tleh. Iz Murske Sobote je slaščičar na svojem triciklu pripeljal sladoled. Na prostoru med Kolblnovo štacuno in Škrabanovo krčmo je Brunč postavil velik vrtiljak, s katerim je imela največ veselja mladina. Na osi vrtiljaka, nekaj metrov nad zemljo je bil pri vrščen mali, okrogel pod. In po tem podu, med prečnimi drogovi, ki so držali verige s sedeži, so cel dan topotale otroške nogice. Opirale so se v leseni pod, in mlada, že žilava deška telesa so porivala prečne drogeve, ustavila in zagnala vrtiljak ob žvižgu Brunčove piščalke. Vsaka skupina lahko poganja vrtiljak samo pet rund, nato se morate zamenjati, da se ne preutrudite, je veleval Brunč. Pet dinarjev za rundo, to je petindvajset dinarjev za vseh pet. Tako dobro že dolgo niste zaslužili. Hočete peneze, ali pet voženj na vrtiljaku zastonj? je Brunč ob menjavi spraševal vsako skupino. Eni so rajši vzeli pet voženj, drugi, pametnejši pa so vzeli kovance. No, za petindvajset dinarjev se je pa že dalo nekaj kupiti: lectov kruhek, sladoled, glinena piščalka, kakšna čudna igrača kot jih najbrž imajo samo gosposki otroci.

Mesece in mesece pred semanjim dnem so ljudje prihranjevali tisto malo denarja kar so ga lahko kje dobili. In na semnju je bilo vedno toliko reči za videti in kupiti, da navadno prihranki nikoli niso zadostovali. Bomo pa kupili na drugem semnju pri Sv. Heleni, Gradu, na Cankovi, v Kuzmi, ali drugje, so se tolažili. Prišli so s cele farze in še od drugod, in cel dan bi se prerivali med stojnicami, barantali, kupovali, se srečavali z drugimi. Užili bi hrenovko ali dve in si pri Škrabanu pogasili žejo s špricarjem ali vinom. In ko bi se dan prevesil v pozno popoldne, ko bi Brunč začel razdirati svoj vrtiljak, ko bi se tudi kramarji že odpravljali, takrat bi se počasi tudi oni razkropili na svoje domove, da bi odnesli nakupljeno in da bi doma nahranili in napojili živino.

Pri Koblencarju so cveteli divji kostanji in vabili za mize pod svojimi razvejanimi krošnjami. Koblencar je dal postaviti velik plesni oder kar zunaj, med vodnjakom in gostilno, pa še okrasil ga je z zelenjem, z brezovimi, smrekovimi in bukovimi vejami - naj spominja in diši po pomladi, ko je že tako lepa pomlad tu, je govoril. V kotu odra je bil nekoliko dvignjen prostor. Tu sta Rajsarova Karči in Lujzi že postavila stvari za svoje godce: boben z ustrojeno pasjo kožo, cimbele, žveglo, trobento, harmoniko in ostalo.

"Oder imaš pa tako velik, da bi na njem lahko plesale še krave. Kaj misliš, da boš imel toliko ljudi?" je Lujzi podražil Koblencarja.

"Si že pozabil, kako je bilo lani, ko bi se kmalu pod težo oder podrl? Letos sem napravil dovolj velikega in močnega. Praviš, če bom imel ljudi, seveda bodo prišli. Jurjevo je samo enkrat na leto in Jurij je naš zaščitnik. Kar dobro se pripravite, pobje, "je odvrnil gostilničar.

"Daj nam ga liter, da se z njim malo razgrijemo, predno nas bodo ljudje razgrelili."

"Pojdite noter. Mislim, da ima Barica za vas že pripravljeno večerjo, kasneje ne bo časa," je še dejal Koblencar.

S hribov in dolinic so začeli počasi prihajati ljudje, še vedno praznje oblečeni kot so bili popoldan na semnju. Nekateri iz oddaljenejših vasi so se pripeljali v vozu s konji. Konje

Z GORIČKEGA *(Roman v nadaljevanjih)*

so privezali k drvarnici na drugi strani ceste in jim dali seno, ki so ga imeli s seboj na vozu. In tako so se mize pod divjimi kostanji napolnile, pa ne samo pod kostanji, tudi znotraj gostilne je bilo polno.

Rajsarovi godci so že bili za svojimi glasbili. Na slabo razsvetljenem dvorišču je bilo nekaj skrivnostnega, a vendar lepega. Kot, da bi vse čakalo, da nekaj počne, se razlije med mizami in med ljudmi. Kot da bi kostanjevo listje božalo te utrujene obraze, kot da bi cvetovi stresali opojnost v njihove čaše, opojnost v kateri bi za večer pozabili svoje žulje in prihodnje dni, ko bo spet treba pleti in okopavati po poljih, da bi raslo, živelo in dajalo življenje tisto kar so posadili.

Udarile so cimbale, zabobneli bobni, zajokale so gosli, žvegla je zacvilila in harmonika se je široko zasmejala, zatrepetale so kostanjeve krošnje. Na oder je drlo staro in mlado. Dedki in babice, možje in žene, fantje in dekleta – tu se živi samo enkrat, in kadar se pleše, je treba plesati, kot da bi bilo zadnjič v življenju. Nič takega, če vnuk pleše z babico in vnukinja z dedkom, tu smo vsi ljudje, mladi in stari, lepi in grdi, vsi se radi veselimo. Tako je, so udarjale cimbale. Bo, bo, bo že tako, je boben pritrjeval. Malo manj cvili, ti se pa ne cmeri sta se drezali žvegla in gosli. Harmonika se je napihovala od smeha, da so se gumbi kar sami pritiskali. Ta, ta, ta, nehajte se spakovati, je mirila trobenta. Nič ni pomagalo. Zavel je lahen vetrič. Divji kostanj je primaknil svojo krošjato glavo tesno k bratu kostanju in mu šepetal: Me nisi slišal, ko sem ti rekel, da jim ne nakaplajjaj toliko v njihove vinske čaše. Pa sem ti rekel, pa sem ti rekel... je odmevalo od lista do lista. In v čaše je še naprej kapljala nevidna, omamna opojnost.

Jožek je stal tam naslonjen na kostanjevo deblo. V žepu suknjiča je stiskal majhno lectovo srce, tako z ogledalcem na sredini in prepleteno z belimi, rumenimi in modrimi nitkami. Kupil ga je popoldne na semnju, potem ko je pri Brunču zaslužil dovolj, poganjajoč vrtiljak. Ta presneti Brunč, zdaj me boli vse telo, da se komaj premikam, si je mislil. Vse del se je na materino mesto in ko ga že ni nihče videl, srknil iz njenega kozarca tisto prijetno dišeče, rdeče vino. In potem je na odru opazil mater. Milo se mu je storilo, ko jo je videl, kako se je pozibavala po taktu. Svilena ruta ji je zdrknila na ramena; tako se mu je zdela nekako lepša. Plesala je s sosedovim Francom in se večkrat nasmehnila očetu, ki je med godci kar naprej pihal v trobento. Bi pojedel, ali bi komu dal ta moj lectov srček, ga je mučilo. Ne, ne bom ga pojedel, je prelep, sicer pa, doma imam še dva lectova možička; ta srček bom nekomu dal, je sklenil in spet srknil iz mamine čaše. Med gručo otrok, ki so se podili med mizami, je videl Lajošovega Pišteka, Peglarjevega Vanuša, Kikecovega Karčija, Šajtove deklinke, Andražovo Anico in mnoge druge, ki jih je poznal. Anica je imela dolge kite in pametne oči. Z njo se je že na paši večkrat videval. Skupaj sta prepevala pesmi, da so krave rajši jedle. Pridružil se je gruči otrok. Ko se mu je ponudila prilika, je ujel Anico za roko in ji šepnil na uho: "Pridi z menoj, ti bom nekaj lepega pokazal." Ubogala je in z roko v roki sta stekla čez cesto za gasilski dom. Vendar, tam so bili že starejši mladinci in mladinke, ki so se poljubljali in stiskali kot da bi bilo to poslednjič v življenju. Tam jima ni ugajalo. Spet sta stekla čez cesto, tokrat za drvarnico, kjer so v temi stali konji in mencali seno. Zlezla sta na enega od vozov. Jožek je iz žepa potegnil zavitek.

"Vidiš, to imam za tebe. Mislim, da imaš rada take reči." S tresočimi rokami je odvila papir. Skozi lesene špranje drvarnice je prodiralo nekaj medle svetlobe. Približala je srček bliže k svetlobi, ki se je odbila od ogledalca.

"Joj, kako lepo! Ti me pa res moraš imeti rad." Prijela ga je za roko in se mu čudno zagledala v oči. Čutil je toplino njene roke in dihanje njenih ust. Postal mu je silno nerodno.

"Nisem mislil tako, hotel sem samo nekomu nekaj dati, kar tako."

"Veš, jaz ti bom pa tudi nekaj dala." Še predno je mogel kaj reči, ga je potegnila k sebi in mu pritisnila vroč poljub na lice. Potem ga je spustila in s srčkom v roki skočila z voza ter se izgubila v temi.

"Tepka, to si videla pri onih za gasilskim domom, sram te bodi," je zavpil za njo. Razočaran se je sesedel in kmalu v košu voza blaženo zaspal. Na odru pa so cimbale kar naprej ropotale in harmonika se je davila v smehu. Med listjem divjih kostanjev je spet velo: Kaj ti nisem rekel, kaj ti nisem rekel... *(Dalje prihodnjič)*

Danijela Hliš Thirion

DECEMBRSKA BALADA

Padajo, padajo bele zvezde,
moj obraz strmi v nebo,
moje oči so zaprte,
padajo, padajo bele zvezde,
pa ne tu, le tam doma...

Božajo me sončni žarki, nežno,
valovi me objemajo,
zavrtijo me v burnem plesu,
z zaprtimi očmi štejem snežinke, nežno...

Vrtijo se v vetru in burja tuli,
borov gozd je kot bela palača,
srna priskaka do našega vrta,
odprem oči, obala je prazna.

Sedim na skali in sanjarim,
Božič je, kričijo valovi,
pohitim ob obali, proti domu,
Božič je, pojejo golobi.

Trepetaje dvignem slušalko,
nič-nič-ena-ena, ne, zasedeno,
poskusim še in še, moram slišati
njihove glasove, moram vprašati,
če je snežilo.

Sedim pri dreveščku, vroča noč trka na okna,
poslušam glasbo, nazdravim možu, prisluhnem vetru.
A ko zaprem oči, spet čutim bele zvezde na obrazu,
nežne snežinke mojega otroštva.

Vem, pokrile so vrt in dvorišče,
na oknih so kristalne rože,
v sobi so vsi zbrani ob večerji,
in ob polnoči pomislijo na naju.

Potopim se globoko, med ribe in korale,
moje oči hitijo na levo in desno,
koliko lepote na dnu oceana,
nežne snežinke otroštva pa
talijo se v mojem srcu...

Danica Petrič

PISMO DEDKU MRAZU

(Ljubljana 1966)

Podstrešno okno
kot lina gleda v mrak.
Za Dedka Mraza čaka
drobno pisemce.
V njem Mojca, Marko in Tomaž
so želje svoje razodeli;
"Dolgo smo čakali,
ljubi Dedek Mraz,
šteli smo dneve,
kdaj obiščeš nas.
Naše želje skromne so:
Mojci punčko in metuljčka,
Marku avto, kamion,
Tomažku avion.
Mamici prinesi zdravja,
vedno jo srce boli,
očku pa klobuk prinesi,
star je
in v njem ima luknje tri.
Bili smo pridni,
kot lani smo ti obljubili.
Mamici in očku
smo radi pomagali,
radi spat hodili.
Nikdar Mojca več ne laže,
Tomaž se vode ne boji;
vedno čisti smo in dobri
in zdaj nam manjkaš - samo še Ti!"

Danijela Hliš Thirion

SANJARIM...

Gledam ljudi na vlaku,
gledam, in se čudim:
Toliko žalostnih oči,
toliko bledih lic brez nasmeha,
toliko neopranih lasišč,
gledam ljudi na vlaku...

Sprehajam se po parku,
koliko vrst dreves cveti in diši!
Koliko vrst ptic se v igri podi,
koliko rož mi kima v pozdrav,
ko sprehajam se po parku.

Ležim na mehki travi in zrem v nebo,
rada postala bi ptica.
Plavam pod vodo in si zaželim,
da spremenila bi se v ribo.
Ali v rožo, ali v oblak,
kogarkoli, ki ne gre na vlak,
vsak dan, ob osmih zjutraj v službo,
vsak dan, ob petih zvečer kuhat večerjo.

Stojim v nabito polnem vlaku,
slab zrak, vročina, lovi me prehlad!
Hodijo mi po prstih, v tem vražjem vlaku,
oh ptice, ki ne veste, kaj je to,
služba in ta stari, umazani vlak!

Jože Žohar

ČE KAJ JE MENE V TEBI OSTALO

Neme bodo sive pečine,
kot so bile, ko sva se ločila,
pa vendar: Srečna in polna vedrine,
k njim se boš začudo vrnila.
Ne bom te več čakal na poti
željan tvojega objema.
Sonce bo sijalo spet obema,
tebi v sreči, meni pa v samoti.
Veš, tudi encijan bo še cvetel
v naročju prevaranih planin.
Ne trgaj ga! Če bo živel,
naj starim čustvom bo v spomin.
Če kaj je mene še v tebi ostalo,
odvrži to v prvi globoki prepad,
da ne bo se nikjer več poznalo,
kako močno imel sem te rad.

(Dunaj, 1967)

Danica Petrič

ISKANJE

Ko te iščem
po teh temnih cestah,
ko te iščem
v tem blodnjaku zla,
ko te iščem
v teh mrtvih očeh,
se mi zdi,,
da te ni...

Iščem te podnevi
v pogledih ljudi,
iščem te zvečer
na stopniščih mrkih katedral,
iščem te ponoči
v gluhi tišini samotnih zidav
in prosim
za milost.

Ko te iščem že dolgo, dolgo
in ko te ni
ne v pogledu ljudi,
ne v objemu mesta,
ne v tišini zidov,
ne na stopniščih katedral
in ne v okrilju mojih sanj,
si bi zakrila obraz
in umrla.

Izničila bi se v tisto,
kar ni
in kar nikoli ni bilo.

Toda jaz "sem"
in nikoli več ne morem biti "nisem".
Priklenjena sem
z večnim zakonom Njega,
katerega iščem v samotnih urah
svojega hrepenenja.

The places you can store a Pacific 14 are numerous.

And perhaps the only thing more amazing than what the Pacific 14 will fit into, is what will fit into the Pacific 14. All the clothes in this photograph, for instance.

While there's room for all these clothes on the inside, there's also room for something else.

A dryer on top.

The gentle tumble washing action gives your clothes a longer life better economics and superior wash results, while using less water, an important feature in areas where the water is precious.

With the Pacific 14, you get all the features you'd expect and more.

For instance, the wash bowl is large and made of stainless steel.

There's an automatic dispenser to ensure even distribution and economic use of detergents and conditioners.

There are 14 wash programmes to suit all washable fabrics.

But with the Pacific 14 you get something else.

Suspamat. A special shock absorbing system that greatly reduces noise and vibration.

Already there are over 3 million Pacific tumble action washers in use around the world.

Due to their years of proven reliability Pacific have extended their warranty to 2 years.

That's double that of other washing machines.

The Pacific 14, now available at selected retail outlets.

Or contact Gorenje Pacific, 8 West Street, North Sydney, N.S.W. 2060.
PH: 929 5277

Fits your lifestyle

pacific
by gorenje

Sedim na postelji in prelistavam dnevnik. Ja, nič se ne smejte, nisem jaz kriv, če ljudje mislijo, da le punce pišejo dnevnike! Jaz sem fant in tudi ne več otrok, a priznam, da me je moja pustolovščina tako navdušila, da sem že na poti proti Queenslandu začel čečkati po beležki. Zdaj po enem mesecu, ko sem spet doma in ko sta se oče in mama končno pomirila, lahko v miru uživam ob spominih. In kakšnih spominih!

Gospod, ki me je pobral tisto noč, ko sem jo popihal od doma, mi je kmalu predlagal, da ga kličem John, in tako sva postala prava kolega. Povedal mi je, da ima veliko kmetijo, dve hčerki in enega sina, in da je gospa, mislim reči njegova žena, učiteljica. Malo me je stisnilo pri srcu; učiteljic sem imel do grla dovolj, za eno leto! A izkazalo se je, da je bila posebne vrste: zelo mirna, a vesela gospa, še mlada in luštna.

Najina pot je bila brez pomembnosti; enkrat sva zamenjala kolo, ker nama je razneslo sprednjo gumo. Ponoči sva spala ob cesti, ker John ni hotel v temi šofirati. In tretji dan, okoli enih popoldan, sva zapeljala na njihovo dvorišče. Kakšna hiša! Ogromna, enonadstropna, čisto bela, z veliko verando okoli. Sprednja stran je bila odprta proti soncu med tem ko je na drugih straneh vladala senca, ker je bilo okoli hiše polno čudovitih dreves, starih menda več kot sto let! Najprej je pritekla gospa, Jeanette, in skočila možu v naročje. Jaz še nikoli nisem videl moje mame tako vroče objeti mojega očeta. Morda zato, ker je on vedno doma? No, jaz sem se sramežljivo obrnil proti sadovnjaku, iz katerega sta prav takrat pritekli dve dekleti. Ena je bila še majhna, druga me je pa takoj zanimala. Kaj bi vam skrival, bila je čudovita. A ste videli tisti film z Olivijo, Greeze, ali kao se mu že reče? No, ta punca je bila čisto podobna Oliviji; vitka, ne prevelika, s krono zlatih kodrov, ki so ji kar naprej nagajali po očeh. Njene velike oči so se vedno smejale, a ko je zagledala mene, so se zresnile.

"Kdo pa je tale?" je vprašala očeta.

"Tale? Ja, tale je pa nek korajžen fant, ki želi malo delati, malo zaslužiti in spoznati del Avstralije, ki je še ni videl. Iz Sydneya je."

Dekletove oči so me s spoštovanjem ogledovale, ja, biti iz Sydneya, to nekaj pomeni. In kar vedel sem, da bova postala dobra prijatelja. Nisem pa vedel, kaj me čaka!

Prvi večer smo vsi ostali pri mizi tja do enajstih ponoči. Oni so hoteli vse vedeti o moji družini, jaz pa o njihovem življenju. Kar nisem mogel verjeti, da so njihovi najbližji sosedi oddaljeni trideset kilometrov! Fant, o katerem mi je John pripovedoval med potjo, je bil malo starejši od mene, malo so mu že brki rastli. Ime mu je Charles in tudi z njim si bom dopisoval, kajti on je v redu fant, mi lahko verjamete. Če ne bi imel noge v mavcu, bi me on učil jahanja, tako pa me je njegova sestra Trish. In tako je prišlo do prvega poljuba. Ah, šment, tega raje ne bi povedal, no, pa kar je, je, po toči je prepozno zvoniti.

Staršem sem že drugi dan pisal in jim poslal naslov. Njihovo prvo pismo je bilo grozno, oče mi je med drugim tudi napisal, da sem baraba, ker sem ukradel denar malega brata. To me je tako razdražilo, da sem celo plačo za prvi teden poslal domov in rekel mami, da jo vrne in mu kupi novega prašička, hranilnik. No, in v drugem pismu so bili vsi že bolj prijazni; sestra zato, ker je vedela, da sem ji dal priložnost, da tudi ona dobi doma malo več svobode, ata zato, ker sem zaslužil in poslal denar, mama pa zato, ker je pač mama in ker ni bila več tako v skrbeh, in si je le želela, da se čimprej spet vrnem. Z olajšanim srcem sem se torej predal življenju. Ni bilo lahko; kidal sem kravam in konjem, obiral pomaranče in limone in jih zlagal v zaboje, ki smo jih potem peljali na trg, in tudi traktor sem vozil. V prostem času pa smo se mi trije, torej Charles, jaz in Trish kopali, lovili zajce ali pa jahali. Ubogi Charles je bil v glavnem opazovalec, saj ni mogel niti na konja, niti v bazen. In tako se je zgodilo, da se je nekega dne Trish odločila, da ga pustiva doma in odjahala sva v neznano. Meni v neznano, ona je že vedela kam sva bila namenjena. Najprej je pustila, da sta najina konja počasi korakala po travnikih, potem pa kot da jo je picila muha, je vzpodbudila svojega in mojega, da smo zdrveli kot pobesneli.

Bolj sem kričal, naj se ustavi, bolj se je smejala v vetru, lasje so ji plavali v soncu in jaz sem pozabil na okolico, tako lepa je bila in tako živahno se je smejala in se zibala na sedlu! Nenadoma pa, ko sem se ravno malo presedel, sem opazil na levi četo konj, ki so drveli proti nama.

"Trish, look out, are they wild?" sem zakričal proti njej, pa me ni slišala, zato sem še bolj zakričal. Zdaj je ustavila konja in tudi moj je obstal ob njenem. Opazovala sva to čudovito čredo črnih in rjavih konjev, ki so se nenadoma ustavili in naju pričeli tudi oni opazovati.

"Kot v kakšnem kavbojskem filmu, kaj?" sem tiho rekel in Trish mi je pokimala.

Divja čreda se je kmalu naveličala najinega opazovanja in odbežala nazaj. Takrat je Trish predlagla, da se malo spočije. Poiskala sva si visoko drevo in se vlegla v sladko senco, medtem ko sta se konja pasla okoli naju. Zaprl sem oči: to je svoboda, to je življenje! Delati v naravi, na čistem zraku, in v prostem času uživati, daleč od prometa, daleč od tovarn in daleč od hrupa. Ja, tako sem sanjaril, ko sem nenadoma začutil vročo sapo na obrazu in ravno ko sem odprl oči, sem sprejel poljub! Oh, nikoli ga ne bom pozabil, pa če se vsi smejite in brijete norca iz mene! In niti sram me ni priznati, da je nisem jaz poljubil, ker se pač nisem upal.

"Si hud?" me je tiho vprašala.

"Hud? Je bilo zelo lepo; ne, nisem hud," sem ji neumno odgovoril in nato dokazal s poljubom. Bilo je kot bi jedla jagode s smetano, tako sladka so bila njena usta. Pa kaj bi vam razlagal, ne morete razumeti!

"Jaz bi rada, da bi vedno ostal pri nas," mi je rekla Trish, na kar sem le odkimal in žalostno pogledal proti soncu. Domov bo treba, in to kmalu, sem pomislil.

"Kaj pa če bi si dopisovala in drugo leto bi jaz prišla k vam v Sydney?"

Pomislil sem na prepire doma, pomislil na pomanjkanje prostora pri nas, na promet pod okni, ki nikoli ne utihne. Potem sem pred očmi videl njihovo lepo hišo, njihove večere, ko sta se Jeanette in John stisnila drug h drugemu in gledala televizijo, mala Mary se je igrala z muco, mi trije pa smo igrali šah ali domino. Vedel sem, da Trish ne bom nikoli povabil k nam.

"Trish, Sydney is not what you think. We could never be so happy there as we are here, not on holidays and not in everyday life. I'll ask your dad, maybe he will let me come next year again."

"Of course, he will, I just thought you may not wish to return, you may wish to see new places ..." Sklonila je glavo in pričela trgati travo.

"Trish, I don't know how to say it, because I've only heard it on TV, but I really like you a lot and I'll write to you and see you again next year, O.K.?"

Prijateljsko me je poljubila na nos in veselo prikimala. Kakšno dekle!

And so you see, since then, I've come back home, but my thoughts are with her, and my diary helps me pass these days of school and lonely week-ends. But at least I have a promise, ja šment, zakaj pa pišem v angleščini? To je pač ljubezen, vidite, kaj naredi iz vas? Pa mi ni žal. Zdaj vsaj vem, da imam srce, ki mi razbija v prsih in hrepeni. Pa nikar ne recite, da sem premlad; za volitve že res, za ljubezen pa ne!

VSEM LITERARNIM SODELAVCEM AVSTRALSKEGA SLOVENCA, KAKOR TUDI OSTALIM DOPIŠNIKOM,
ŽELIMO SREČNO IN VESELO NOVO LETO 1983 V UPANJU, DA BOMO V TEM LETU ŠE NADALJE
TAKO DOBRO SODELOVALI!

Rad bi ti napisal pismo, pa ne najdem poguma. Veš, sedim na tem starem a udobnem naslonjaču in premišljujem. O tebi in meni, o preteklosti, o najinih, oziroma mojih napakah. Tudi če bi ti napisal pismo, bi ga verjetno ne odposlal. In če bi ga, ti bi ga vrgla med smeti, neodprtega. Vem, sovražis me, in prav imaš.

Veš Silva, nisem vsega sam kriv. Premlada sva bila, ko sva se poročila. Ti si bila noseča, jaz še vojak, tvoji starši so kričali, moji zmignili z rameni. Pa sva se vzela, in čez tri mesece se je rodil Boštjan. Moj mali Boštjan, kako ga pogrešam! Kako se imata? Ali je priden v šoli? Ali te vpraša, kje je očka, in kaj mu odgovoriš? Prosim te, Silva, ne govori mu slabo o meni, saj nisem baraba, le revež, ki ne ve več, kaj pričakovati od življenja.

Napisal bi ti pismo, kajti v pismu bi ti lahko rekel, da te pogrešam. Lahko bi ti povedal, kako zelo si želim položiti mojo glavo na tvoja gola ramena, ko se zjutraj prebudiš. Ne, ne smem misliti na te stvari, kajti grenka resnica me duši v grlu. Morda si že z drugim....

Ko smo vsi trije prispeli v Avstralijo, smo bili srečni kot golobčki. To so bila še lepa leta v tej deželi, zdaj pa, zdaj pa je bolj hudo za tiste ki pridejo in ostanejo nezaposleni. A ti in jaz, se spomniš, neka gospa naju je sprejela na letališču, in naju odpeljala v neki dom za priseljence. Mali Boštjan je spal na mojem hrbtu, ženska sploh ni vedela, da obstaja. Koliko smeha, ko se je nenadoma prebudil in rekel "Mami, kje smo?" Gospa je kar poskočila in se neumno ozrla na levo in desno, dokler ji ga nisem pokazal.

Spomini, koliko jih imam! Pa ti? Se kdaj spominjaš vsega tega? Šla si potem v večerno šolo in kasneje si se zaposlila kot socialna delavka. Boštjan se je pridno učil v šoli in imel je polno prijateljev. Seveda, njegova angleščina je bila vedno boljša od najine!

Nekega dne pa, ko si prišla domov pozno ponoči, si me našla pijanega. In zakričala sva oba, ti nad tvojim pijancem, jaz nad mojo vlačugo. Moj Bog, kako sva le mogla? Saj nisem imel nobenega razloga za ljubosumnost, in ti si vedela, da nisem velikokrat pil. A tisti večer je bil najin praznik, najina deseta obletnica poroke. Kupil sem ti rdeče vrtnice, šampanjec in pa zlato verižico. Hotel sem te presenetiti, in sem čakal in čakal, do polnoči, ko si končno prišla. Prepričana ni dal možnosti, da bi drug drugemu razložila kako in kaj, in rekla sva si besede, ki si jih nisva nikoli odpustila.

Če bi ti napisal pismo, bi se ti opravičil. Morda bi ti priznal, kako zelo te imam rad, a ti veš, da za to nisem kdo ve kako izkušen. Zakaj govoriti o ljubezni? sem ti vedno rekel, ko si mi tiho rekla: "me imaš še rad?". Saj sem ti z dejanji pokazal, koliko mi pomeniš.

Silva, danes je Silvestrovo. Pričel bom Novo leto z eno samo željo, da vaju spet vidim, nekoč, v prihodnosti, da pozabimo na te mesece samote, da si oprostimo, da poskusimo še enkrat. A kaj, ko ne vem, s kom si, če si srečna, ker sem vaju zapustil...

Nočem ti lagati, nočem ti prikrivati resnice. Odšel sem, ker sem čutil, da potrebujeva samoto, da morava dobro premisliti kaj pričakujeva drug od drugega, in se odločiti, če je najina ljubezen še ljubezen, ali pa le neka uvela roža, navada. Hotel sem ti dati čas, in upal sem, da me boš kmalu poklicala, mi s tvojim nežnim glasom po domače rekla: "Miha, boš pršu domu?" Pa nisi; in jaz si ubijam glavo z mislimi, zakaj nisi poklicala. Ene same resnice me je strah: da me več ne potrebuješ, da me nimaš več rada, da si srečna brez mene.

Silva, nima smisla, da sedim tu in počasi pijem kavo, našo turško kavo, in sam sebe trpinčim. Bom ti napisal pismo, bom ti priznal vse, kar mi leži na srcu. Enkrat, prvič in zadnjič v življenju bom položil vse karte na mizo in se ti odprl. Potem naredi kar hočeš!

Poln korajže je Miha vstal in se odpravil proti pisalni mizi. Zunaj je noč že pokrila vrt in cesto, bil je čas večerje, a čutil je, da mora najprej napisati to pismo. Napisal ga bo in takoj stekel na konec ulice in ga vrgel v poštni predal, ne bo si dal časa, da se premisli, ne, o tem je bil trdno odločen.

"Draga oja," je pričel, ko je nekdo potrkal na vrata. Potiho je zaklel. Če ga sedaj kdo prekine, ne bo tega pisma nikoli napisal! In spet je potrkal.

Prižgal je luč na hodniku, in pogledal skozi malo luknjo v vratih. Nikogar ni videl, a vendar, spet je nekdo potrkal. Hitro je odprl vrata, in že je imel pripravljene besede "kdo se zafrkava", ko je ostrmel. Pred vrati je stalo majhno dekletce, oblečeno v kratke hlačke in belo bluzico z rožami. Imela je lepe rjave lase, počesane v dve kiti.

"A si ti Miha?" ga je nagovorila po angleško.

"Ja, to sem jaz, kdo pa si ti?"

"Jaz sem Andrea, prijateljica Boštjana".

Srce mu je pričelo bobneti, čutil je, da mu gre vsa kri v glavo.

"Boštjana poznaš? Ali hodita skupaj v šolo?"

Zmajala je z glavo: "Ne, seveda ne, on je večji od mene. A sosedi smo in on nosi mojo torbico v šolo in pazi me na obali in, in je kot moj bratec. Veš, jaz nimam nobenega bratca."

Miha ni vedel, kaj naj si misli; ali naj jo povabi noter? Morda mu prinaša kako novico od njegovega sina?

"Miha, mi smo naredili veliko večerjo, veš, očka, mamica, pa Boštjan in Silva. Imeli bomo pravi karnival, saj je konec leta, kajne?"

Imel je solze v grlu; le zakaj ga tako muči? Zakaj mu o tem pripoveduje?

"No, pridi, Miha, oblečt se moraš, spodaj te čakamo, moj oče ima velik avto veš."

S tresočim glasom je vprašal: "Kdo je avtu?"

"Vsi, no hitro pridi, jaz grem dol," in hitro je stekla po treh stopnicah proti parkiranemu avtu.

S tresočimi rokami je pričel razmetavati po omari, ni vedel, kje ima glavo, ni mogel verjeti, da se vse to resnično dogaja. Nenadoma je zaslišal tihe stopinje na hodniku, in ko se je obrnil, je med odprtimi vrati stala Silva. Visoka, vitka, lepa, tako lepa. Solze so ji tekale po obrazu.

"Prideš?" je zašepetala.

Stekel je in jo objel, pritisnil si jo je na prsi in se razjokal.

"Ravno danes sem ti hotel napisati pismo.."

"Jaz tudi, potem pa sem si rekla, da morava novo leto pričeti skupaj, in pismo bi prišlo šele po praznikih!"

Potem sta dolgo ostala objeta, brez besed, dokler ni Boštjan zaklical pod oknom:

"Saj vaju vidimo, pozabila sta ugasniti luč. No pridita že, čakamo vaju, gremo praznovat!"

VABILO

SLOVENSKO DRUŠTVO

SYDNEY, 45 Ferrers Rd. Horsley Park

VLJUDNO VABI VSE SLOVENSKE ROJAKE IN NJIHOVE PRIJATELJE, ČLANE
IN NEČLANE, NA NASLEDNJE DRUŠTVENE PRIREDITVE:

Nedelja, 23. Jan. Lovski piknik ob morju

TEKMOVANJE V ODBOJKI IN NAMIZNEM TENISU Z MLADINO. ZBIRALIŠČE NA S.D.S.
OB 07.00. PRINESITE SVOJO HRANO. PIJAČO BO DRUŠTVO PRISKRBELO. NE ZAMUDITE!

Sobota, 5. Feb. Prešernova proslava

Sobota, 12. Feb. St. Valentine-Dan zaljubljenih

Sobota, 19. Feb. Pustovanje z Alpskimi odmevi

Sobota, 26. Feb. Večer s Fanti treh dežel

Sobota, 5. Marca Mikrofon je vaš

Sobota, 19. Marca Jožefovanje

Sobota, 26. Marca Meddruštveni folklorni večer

GOSTJE PESNIKI u spoji materinščini

Olga Sokač Dubočanin

UPORNOST

Zar stati?
Ne posijavši plodonošne njive?
Zašto?
Zbog vaših paučinastih želja?
Ne vidite li prozirnu mekoću bedema
sa kojim mi obzidaste dušu?
O vi, znajte, ja neću stati!
Čak da ja bedem gorda planina,
preletjela bih,
ja bih uspjela, jer,
jer,
jadno mi je stati gola,
na pol puta do stola,
gdje haljine nadahnuća stoje...

Znajte,
zbog vas ću poći.
Zbog vaše zlobe.
Prebrodit ću sve tegobe...
Vjerujte,
vi ste mi od pomoći!

Vera Horvat

NOSTALGIJA

Nije kriva nostalgija,
Što se ljudi na nju žale.
Nit je krivo ovo sunce,
Što ne greje ljude male.

Ova zemlja nije kriva
Nit je kriva ova klima,
To se samo nama čini,
Jer nas mnogo hladnih ima.

Naš se mozak preopija,
Sa maštama realizma,
Od koje se ovdje često
Doživljava kataklizma.

Nema ovde toplih reči,
Svuda strani ljudi kruže.
Nikog nema da ti kaže,
Dobro jutro, zdravo druže!

Andrej Gustav Marčok

PORUKA DOMOVINI

Ni jedna tuđa zemlja dostojna nije,
čovjeku koji domovinu svoju ljubi,
jer, godinama sve slasti njene neka pije,
jednu želju nikada ne izgubi.

Pogled mu u srž daljine prodire,
sjećanje lista bolan trenutak prošlosti,
jutro kada sa zorom noć razdire,
aktivom razuma, koraca sa nadom iz objesti.

Lažnim osmjehom skriva čas odlaska davnog,
noćima rastanak sa tudjinom sniva,
u duši tinja plamen u slavu povratka slavnog,
čašu zdravice, sa domovinom srce ispija.

I što dulje je tudjin u tudjini
ljubav za zavičajem raste sve više i više,
poruku šalje rodu, narodu i domovini;
u životu samo iskustvo istinu piše.

A sve priče o sreći su lažne, znajte,
svakome u sjećanju davne slike stoje,
oh, prijatelji i naše ostarjele majke,
pozdravite šume, rijeke, sela i polje.

Rasplamsaće se plamen našim tijelom,
izgorjet će želje za sticanjem blaga,
jutro će pozdraviti dan dugo kovanom željom
da u naše djetinjstvo, vratimo se domovino draga.

Jer, ništa ljepše nema na svjetu
već graditi domovinu u sopstvenom znoju,
vrjedno, vrjedno kao pčele u proljetnom cvjetu
i čuvati njenu slobodu, stečenu u krvavom boju.

Olga Sokač Dubočanin

BUDIMO SLOŽNI

Budimo bliže, pružimo ruke,
da naše pero ljepše zasija,
nek' riječ se čuje, nek' istina cijeli
ranu što krv iz žila ispija!

Budimo složni da trnje s' puta
snaga naša sa osmjehom sklanja.

Nije nam blago to pusto zlato.

Iskrena riječ je vrijedna imanja!

Budimo svoji kad svoji jesmo!
Zašto daljina ledom nas hladi?
Bez tople riječi i ruke bratske
umrijet bi mogli, a ne zbog gladi!

IZ OGNJENE ZEMLJE

Pripoveduje TOMAŽ MOŽINA

Op.ur.: Povzetek iz radio pogovora zadnjega decembra na 2EA, Sydney.

Napovedovalec: Slovenci smo že od nekdaj radoveden narod. Med nami imamo mnogo velikih osebnosti, ki jih je prav radovednost pripravila do študija, raziskovanja in uspeha. Nekateri med nami pa so radovedneži posebne vrste. Kar slišijo, ali o čemer berejo, bi se radi prepričali. Rojaka s tako žilico imamo danes v studiu. Naj ga vam na kratko predstavimo: Tomaž Možina, predavatelj na Department of Economics, University of New South Wales, je tod med rojaki v Sydneyu dokaj dobro poznan. Tudi na našem radiu smo ga že imeli. Danes smo ga ponovno povabili s prošnjo, da nam pove nekaj o svojem skritem konjičku - potovanju po tujih daljnih deželah.

Dobro jutro, Tomaž in najlepša hvala, da si se odzval našemu vabilu.

Tomaž: Dobro jutro vama, Ivica in Jože, in pa, seveda, vsem našim poslušalcem.

Vprašanje: Prepotoval si že skoraj cel svet. Je še kakšna celina na kateri nisi potlačil trave?

Tomaž: No, v Afriki še nisem bil. V Antarktiki, ha, pa ni trave.

Vprašanje: V začetku letošnjega leta si bil na zelo dolgem potovanju: dolgo po trajanju in po razdalji. Zakaj si šel? Kje si pravzaprav bil?

Tomaž: Obiskal in prepotoval sem Južno in Severno Ameriko vse od ,lahko bi dejal, od južnega pa do severnega tečaja - vse od Ognjene zemlje pa do arktičnega morja v severni Alaski sredi zime!

Zakaj sem šel? No, kot je Ivica popreje pravilno povedala - radovednost; obenem pa sem obiskal sorodnike, prijatelje in pa razne univerze ter inštitute. To mi, seveda, pomaga tudi pri predavanjih in študijah.

Vprašanje: Prosim, povej nam kaj več o tem potovanju?

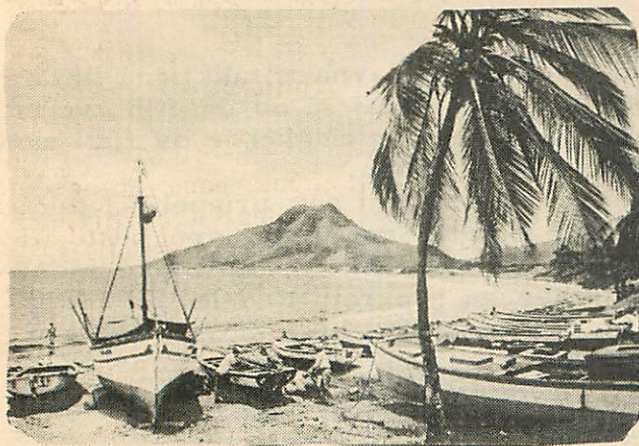
Tomaž: Predno sem potrkal na vrata strica v Floridi na sam sveti večer, sem imel za seboj že dobrih deset dni potovanja z avtobusom križem-kražem Amerike: vse od San Francisca, Chicaga, Washingtona, New Orleansa in Key Westa.

Takoj po Novem letu sem poletel iz Miamija v Caracas, prestolnico Venezuele. Zmeraj sem mislil, da je to zanemarjeno, vlažno, mesto. Je pa moderno, slikovito in bolj v gorovju. Venezuela ima veliko petroleja in to se opazi. Toda kljub temu, kot povsod v Južni Ameriki, je velikanska razlika med bogatimi in revnimi sloji. In neprestano se moraš paziti, celo podnevi, da te kdo ne oropa.

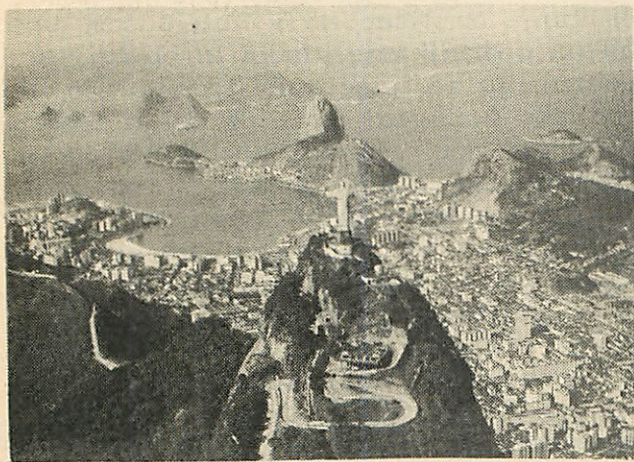
No, po par dnevih obiska in ogledovanju raznih znamenitosti sem vzel letalo in pristal v Manausu, sredi Brazilije, sredi džungle. Bilo je strašno vroče in strašno soparno! Manaus je ob sotočju reke Rio Negro in Amazonke. Včasih je bilo važno, bogato mesto zaradi kavčuka; ima tudi znamenito Opero. Najel sem si majhen čoln in šel razkrivat džunglo vzdolž Amazonke. Ampak kakšni veliki komarji in kako velike kače! Na tej reki sem se skoraj zadel z neko preko-oceanko in prevrnil - tam so tiste požrešne ribe piranhe.

Poletel sem pozneje v prestolnico te velike južno-ameriške dežele, ki ima izredno moderno arhitekturo in odlična poslopja. Preko Belo Horizonte in Ouro Preto sem prisel v slikoviti Rio de Janeiro. Imenitno mesto in odlično пристanišče, ampak kaj bi to, bil sem oropan na Copacabana plaži...; za kopanje so mi pustili dovolj stvari!

Nadaljeval sem pot z avtobusom v Sao Paulo in zatem proti Paragvaju na Iguacu slapove. Ti so mogočni in slikoviti - še Niagara se ne more primerjati.

Plaža del Tirano, severna Venezuela

Guanabara zaliv, Rio de Janeiro, Brazilija

Nad slapovi Iguacu, Brazilija

Ogledal sem si na hitro mesto Asuncion. Blizu sem je prišla v začetku tega stoletja skupina socialistov iz Avstralije, da bi si ustanovili utopijsko kolonijo. Seveda niso uspeli.

Z barko sem se odrinil naprej v Posadas, na argentinski strani reke in potem z avtobusom v Cordobo, v osrednji, suh in že gorati del Argentine. Pokrajina je bila podobna kot po večini v Avstraliji ali pa v Teksasu, ljudje prijazni in njihova govorica je bolj spominjala na italijanščino kot španščino vsled emigracije. Veliko je bilo glasnih političnih preprirov: eni za socializem Perona, eni za samovlado generalov in mir.

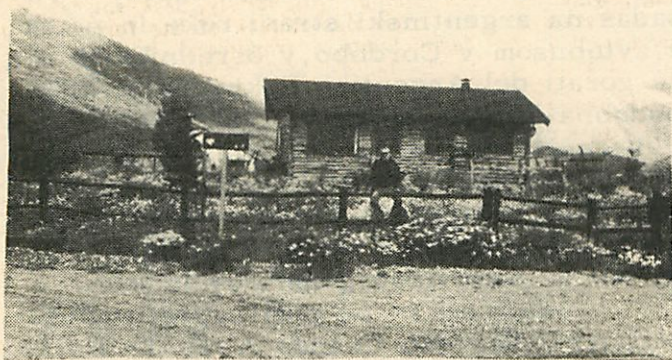
Podal sem se po poti naprej v Rosario in v vele mesto Buenos Aires. Ta bučna prestolnica Argentine je razmeroma zanemarljena in sredi januarja zelo soparna. Inflacija je strašna in draginja velika. Srečal sem tudi naše rojake in bom povedal kaj več o tem pozneje.

Po parih dnevih sem spet vzel pot pod noge in se popeljal z vlakom v Bahia Blanca, še vedno na atlantskem delu dežele in nato s starim avtobusom skozi Patagonijo v Bariloche, že v alpskih Andih. Seveda se je tisti avtobus na poti pokvaril in prenočili smo v njem ob cesti... V gorskem mestecu Bariloche je zares lepo: je ob prelestnem jezeru in obdano z vencem gor. Zrak je čist in svež - kot na Gorenjskem. Da, ni čudno: več Slovencev je tod; tudi gorsko letovišče na Tornadoru je njihovo.

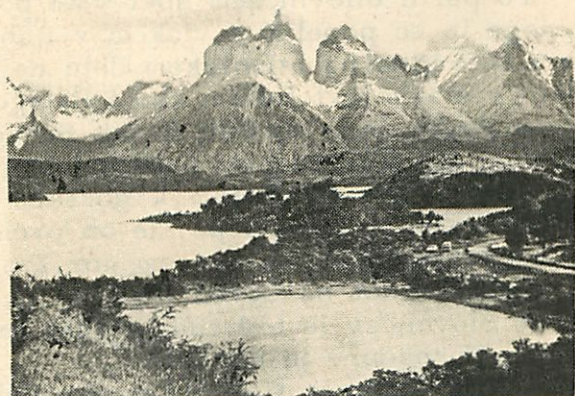
Toda čas teče, tudi jaz moram pohiteti. Prečkal sem Ande in že občudoval na čilenski strani slikoviti ognjenik Osorno z veliko snežno kapo. Naprej v Puerto Montt, in sem na tihomorski strani južno-ameriškega kontinenta. Čle se mi zdi, da je bolj napreden in ljudje bolj resni.

Spet sem vzel letalo in občudoval nepopisno lepo deželo fjordov vse do Punta Arenas ob Magellanovem prelivu. Ta preliv, imenovan po znamenitem pomorščaku, ki je v začetku 16. stoletja prvi zaplul okoli sveta, deli celino od Ognjene zemlje, velikega otoka. Kot deček sem sanjal o tem delu sveta - seveda, zdaj sem se podal preko razburkanega preliva. Srečal sem tod veliko Dalmatincev; eni so že četrti rod in še govorijo po svoje.

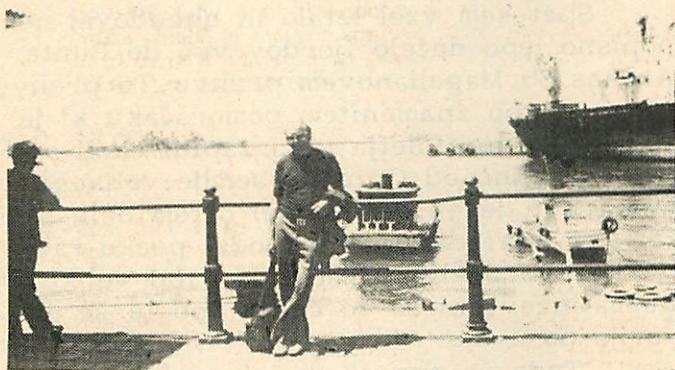
Toda še naprej na jug moram. S par sedežnim letalom sem poletel preko Beagle preliva v Puerto Williams na majhnem otoku Navarino.

Pred domom, Bariloche, južna Argentina

Razglednica južnega Čila: jezero in planine

V pristanišču Valparaiso, Čile

Tod je čilenska glavna antarktična baza. Sonce je sijalo tukaj še ob desetih zvečer. Na obzorju, delno v meglici je bil tisti zlo-
glasen Cape Horne.

Čez nekaj dni sem prispel z letalom in avtobusom v Santiago, glavno mesto Čileja. Še zdaj sem lahko opazil znake zadnjega državnega prevrata. Nedaleč ob morju je Valparaiso, velika luka in Vina del Mar, imenitno letovišče. Tod sem se kopal in mislil na Sydney, prav na drugi strani Pacifika.

Polet v La Paz, Bolivija, je trajal le nekaj ur. Toda to mesto je na planoti, visoki kakšnih 4,000 metrov. Zrak je zelo redek in človek postane, celo ob počasnem premikanju omotičen. Ha, v hotelu sem pozabil na pomanjkanje kisika in ob hitrem preoblačenju se mi je kar stemnilo. Človek se nekako prilagodi šele čez pet tednov. Dežela je precej zaostala, prebivalci, po večini indijanskega porekla, zelo siromašni.

Po izredno slabih cestah in prevoznih sredstvih sem nadaljeval pot, skupaj z domačini, ob znamenitem jezeru Titicaca. Da, še zdaj gradijo tiste slamnate čolne iz posebnega trstja. Še več, iz trstja so zgradili plavajoče otoke z naselbinami. Del jezera je v Peruju, ob katerem živijo podobni domačini, vsi potomci nekdanjega Inka rodu. Govorijo svoj Kečva jezik.

Z ozkotirnim, počasnim vlakom sem se pripeljal v Cusco, včasih prestolnica mogočnega Inka imperija. Od tod pa s še bolj ozkotirnim, gorskim vlakom v Machu-Pichu, razvaline nekdanjega Inka verskega središča. Težko je verjeti kako mojstrsko in dosledno je bilo vse zgrajeno v teh nedostopnih gorah!

Koncem januarja je izbruhnila vojna med državama Peru in Ekvador in več dni nisem mogel nikamor. No, nekako se mi je le posrečilo priti v Limo, umazano, suho in nadvse vroče glavno mesto Peruja. Nič mi ni bilo všeč. In res, že prvi dan sem bil grdo oropan, sredi popoldneva, sredi mesta. Eden roparjev me je udaril od zadaj, eden iztrgal uro, eden spet praznil žepe... So mojstri, vse je bilo končano v par sekundah; že so bili v temni ulici. Ljudje, policaji okoli, so se smehljali: češ, ta bogati Amerikanec - prav mu je! Ha, k sreči sem srečal nekega Romanova, ogromnega, močnega Rusa. Ta mi je bil za telesno stražo.

(Dalje v prihodnji številki)

YUGOSLAV WOMEN TODAY

More than thirty percent of the almost 5.6 million employees in the social sector are women. This is nine times more than the former two hundred thousand employed in 1939. But, this does not signify merely an increase in number; rather, something more is involved, including that women are engaged almost in every profession carried on by men, which means also in many such as being judge, which used to be inaccessible to women only because of their sex. Statistics show that among women in the social sector the majority are employed in retail commerce, in health institutions, education, the textile industry, etc. Over 200,000 have high or superior training, over 400,000 secondary training, and almost as many are highly skilled or skilled workers. The greatest number of women employed outside this sector of labour are women working in agriculture, or are merely housewives, who in their largest number long for a change of occupation.

Dr. Aleksandra Kornhauzer from Ljubljana devotes most of her time to chemistry research and scientific work. Next comes politics. One of the 4500 Yugoslav women with the degree of master or doctor of science, she is professor at the University of Ljubljana, where she is head of the Chair for Chemistry at the Faculty for Natural Science and Technology. She has been successful in the office of Vice-President of the Executive Council of Slovenia during the previous term, an esteemed UNESCO expert, very active member of the board of the Union of Chemical Societies of the world, etc. She is one in the not small number of Yugoslav women who have made a major contribution to science. What are science and the scientific profession to her?

"I have stated at a meeting that science and technology must not become the religion of our century. Science must not be isolated, hidden, shut in and suddenly shine forth on account of discovery. What is the use of hammer on anvil if there is no one to lift it. That hand to my mind is society. One cannot be without the other. I hold that a scientist must not isolate himself within his profession. He is worker with the highest qualifications, but he has not acquired knowledge by his own effort but by that of the society in which he lives. Owing to this, society is entitled to request engagement of him even upon the broadest social problems. It is a fact that today the biggest problems in the world cannot be solved without the contribution of science — the lack of food and energy. And, when the profoundest, pure scientific questions are being solved science cannot reach its goal unless it leads the widest sections of society towards higher knowledge and education."

Dr. Aleksandra Kornhauzer is often abroad. Her lectures have been heard by students at Oxford, in Washington, Warsaw, Moscow. It is a matter of great joy to her to know that the Yugoslav concepts of chemical science are "supreme and merit the attention of the rest of the world," which was one of the evaluations made at the international symposium, "Chemical Education During Coming Decades" held at

Ljubljana, in which some four hundred scientists from fifty countries took part.

WOMEN PILOTS

One in the generation of Yugoslav women who are engaged in occupations which were only for men during the day of their mothers is also the experienced teacher of piloting, Nada Novak, from Belgrade. Since when thirty years ago she passed the test of pilot she has not left her "Chair in the air". Many of her former pupils are supersonic pilots. She has been a popular teacher at several sports flying centres, in which young people see their dream come true to soar skywards — at Ruma, Murska Sobota, Lesce. Many types of aircraft which she has flown are but memory of the oldest fliers.

Is her occupation for women?

"Why not. Woman has been created to be teacher, because by her nature, by her inherent sense of motherhood, she has more affinity for young people, and besides is more patient as teacher," she holds. "Why then should she not teach young people to fly. I am not alone in this business. Olgica Šoškić-Milović has for years been teaching at the flying centre at Ivangrad, Montenegro; Ljudmila Jovanović is a well-known amateur pilot. Yet, men pilots have greater prospects than women pilots, who are in the main amateurs. Still the number of women who wish to become pilots apart from a regular occupation is increasing."

MODERN FAMILY IN THE COUNTRYSIDE

What about women who continue in the work that used to be done by their mothers, grandmothers and earlier ancestors? For instance, farming. Today there are a great number of Yugoslav women living in the country, working the fields, gardens, tending the orchards, and apart from this do the housework and care usually for large families. It may be said without exaggeration that the private sector of farming is being borne by women, for growing num-

bers of men from the countryside are working in factories while the women stay behind to take care of the farm. One such woman is Svetlana Nikolić from the village of Donji Račnik. Tall, stately, neat, she is far from the picture of the former farm woman, roughened by hard work before her time. Actually, Svetlana was preparing for another occupation. She has graduated secondary school, she married young and began to live in the large family of her husband (a worker in a factory near Svetozarevo) which lives off the land. She took to working on the farm, at first as was usually the way, always giving thought to how to make the chores lighter and to bring in greater profit to the family. She succeeded in inducing the family to get a bank credit (the banks have special funds designed for the promotion of agricultural production) so as to build a modern pig fattening pen. She has succeeded in delivering 200 fattened pigs to the rural cooperative in a single cycle. That the work is profitable is proved by everything that the Nikolić home has acquired over the past few years, the new house appointed like any city house, with two cars parked in front of it — Svetlana's and her husband's. Svetlana is also cultivating other habits, once so alien to the ordinary rural family — for instance, to go on holiday every year, most often to the seaside, which is a joy to her three children.

STEPS OF "SEVEN MILES"

In order to become familiar with the modern Yugoslav woman as to her profession, it would be necessary to say very much more, and she cannot say everything. In short, there is no occupation which is not open to woman. Her steps over the past thirty years or so would be like those of "seven miles" from fairy tales. But, the beginning was more than hard, especially in environs in which women's living space was hemmed in by the doorstep. One who lived in such circumstances was Djemala Resulbegović, an Albanian woman from Ulcinj, who singles out especially one memory:

"During the late days of summer 1944 it was as though the breath of freedom wafted through our Ulcinj. I was sewing my first dress to wear when the partisans came and was thinking about my fallen brother Čazim, a student, who so wanted to see me without the veil. When the town was liberated I joined the dancing bare faced, with my brother's comrades. In each of them I saw something of Čazim. The years passed and my footsteps were followed by many Moslem women from Ulcinj. And, today? If one should don the veil, people would look after her as though she were a freak."

Naslonjen ob drevo

Naslonjen ob drevo
me pretresa
močnejše življenje,
prevzema
pomladno nežno brstenje,
uklenjeno v zimo.

In mimo
švigajo sence
sončnih srečnih dni,
izposojeni, odmerjeni
stoletni čas,
iz včeraj v jutri
se mi odvilja
prehojena zemlja gaz.

Naslonjen ob drevo
na znotraj
buljijo oči
in v vejevju
mi visijo
ušesa.

Sklonjen k drevesu
sanjam sanje
cvetočega drevesa,
zasajam korenine
v sledove
sedanje, bodoče
davnine.

Kakor misel
mi šine
življenje
v bojazljivi sijaj
pretekle
bodočnosti.

Spojen z drevesom
utripa
drhtenje narave,
razprostiram
hrepenenja
breztežna krila,
ko pomladna
bujna sila
raztrgam
zimске okove,
v razsežnosti nove
se vzpenja
mi bežnost življenja,
rastem,
rastem
vse više
v nebo
jaz — drevo.

Herman Germ

Odlomki iz koroške zgodovine

V letniku 1825 Carinthe je opisana tovarna za izdelovanje pušk in jeklenih predmetov v Borovljah.²⁵ Iz tega opisa je razvidno, da je bila v 19. stoletju še vsa Spodnja Koroška slovenska. Med drugim je tam povedano tole: Sicer pa so prebivalci v Borovljah Slovenci, ki govorijo dialekt slovenskega jezika in je med njimi veliko število poštenih in pridnih obrtnikov...; znano je tudi, da je bil tu rojen marsikateri znameniti Korošec.

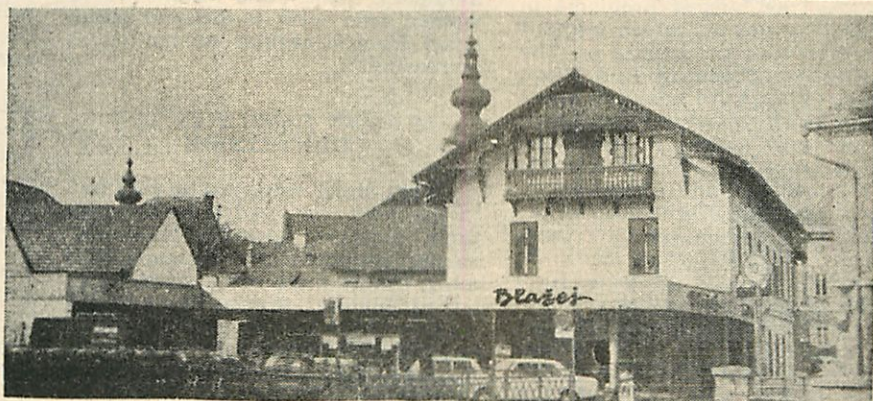
Ti kratki odlomki iz koroške zgodovine nam dokazujejo, da so se koroški Slovenci v stoletjih svoje zgodovine zavedali svojega jezika, da so se, kakor je to razvidno iz opisa nadvojvode Ivana, razlikovali od Nemcev po jeziku, obleki, značaju in običajih in da je znašalo njih število v začetku 19. stoletja po navedbi nadvojvode Ivana skoraj polovico vsega koroškega prebivalstva. Šele, ko je začela v stari avstroogrski državi prevladovati nemško-nacionalna politika in ko je bil na Koroškem izglasovan nesrečni zakon o utrakvističnih šolah, se je začela postopna germanizacija slovenskega prebivalstva na Koroškem, ki se je stopnjevala s prihodom Hitlerja na oblast in ki se nadaljuje še danes. Mržnja nemškonacionalnih in šovinističnih krogov na Koroškem proti vsemu, kar je na Koroškem slovenskega, je dovela do znanih jesenskih dogodkov leta 1972, ko so podivjane fašistične tolpe razbile nemško-slovenske krajevne napisne table. Na vhodnem portalu bivšega cesarskega dvora na Dunaju je z velikimi črkami vklesan napis „Justitia est fundamentum regnum“, pravica je temelj vsake vladavine. Ali se današnja Avstrija zaveda tega gesla? Nemško-nacionalna politika je bila deloma kriva razpada avstroogrške monarhije leta 1918, nemški nacizem je bil kriv razsula prve avstrijske republike leta 1938, današnja avstrijska vlada pa dobro četrto stoletje po podpisu mirovne pogodbe slej ko prej dovoljuje nemško-nacionalnim šovinističnim silam, da zatirajo narodne manjšine v Avstriji in da onemogočajo izpolnitev določil mirovne pogodbe glede državljanskih pravic teh narodnih manjšin.

Dr. Anton Svetina

OPOMBE

- 1 Policijski red cesarja Leopolda iz leta 1673, Kapiteljski arhiv v Ljubljani (v nadaljevanju KALj.), fasc. 71/7.
- 2 Ponatis obeh listin v Zgodovinskem zborniku, prilogi k „Laibacher Diözesenblatt“, št. 1, str. 6, št. 2, str. 18 in str. 122 ss.
- 3 August Jaksch in Martin Wutte v „Erläuterungen zum historischen Atlas der österr. Alpenländer“, Wien 1914, VIII Kärnten, str. 158 ss.
- 4 Die Grafen von Thurn — Valle — Sassina — Como — Vercelli Freiherrn von Kreuz, Car. 1863, str. 385 ss.
- 5 KALj., fasc. 51/9.
- 6 KALj., fasc. 68/1.
- 7 KALj., fasc. 85/42.
- 8 KALj., fasc. 149/5.
- 9 KALj., fasc. 117/5.
- 10 KALj., fasc. 148/1 in 150/1.
- 11 KALj., fasc. 129.

- 12 M. Mayer, Huldigungsreise Johann Georg's, Bischof's zu Bamberg, durch Kärnten im Jahre 1632, Car. 1820/3.
- 13 KALj., fasc. 217/11.
- 14 KALj., fasc. 175/16.
- 15 KALj., fasc. 71/1.
- 16 KALj., fasc. 71/2.
- 17 KALj., fasc. 176/29.
- 18 KALj., fasc. 176/30.
- 19 KALj., fasc. 213/5.
- 20 KALj., fasc. 134/3.
- 21 KALj., fasc. 64/17.
- 22 Walter Fresacher, Die Größe des Landvierlings in Kärnten, Car. 1964, str. 152 ss.
- 23 H.K.M. Das Steinbier, Car. 1822/31; Rud. Wai-zer, Kulturbilder und Skizzen aus Kärnten, Klagenfurt 1890, str. 130 ss; R. Dürnwirth, Vom Steinbier, Car. 1905, str. 10 ss.
- 24 Erika Weinzierl — Fischer, Eine Denkschrift Erzherzogs Johanns über Innerösterreich 1807, Car. 1962, str. 13 ss.
- 25 Gewehr- und Stahlwarenfabrik Ferlach in Kärnten, Car. 1825/51.

Supermarket "Blažej", Pliberk na avstrijskem Koroškem

ZA NAŠE ŽENE

RECEPTI V BESEDI IN SLIKI

Za 4 osebe potrebujemo 4 zrezke — telečji file ali bočnik, 4 tanke kose prekajene slanine, 4 jajca, kavno žličko zmletega timijana in lovorovega listja, ostale dišave, sol in poper po okusu, kilo korenjčka, 20 dkg drobnih čebulic, 10 dkg surovega masla, žlico olja, pol kavne žlice sladkorja, nekaj vejic peteršilja in $\frac{1}{4}$ l vode.

Prosimo mesarja, da vam odreže kar najbolj dolge, a zelo tanke zrezke in jih na tinalu dobro potolče, da bodo enakomerno tanki.

Začnite nato pripravljati korenjček. Olupite ga in zrežite ter vrzite v posodo z vodo, soljo, poprom in z ostalimi dišavnicami po želji. Če zrežete korenjček na kolarje, se hitro skuha, mnogo boljši pa je zrezan na kocke ali valje. Potem ko zavre, ga pustite, da trikrat do štirikrat prekipi. Ko je na pol kuhan, dodajte 5 dkg surovega masla in ga pustite polahno vreti, da se zmehča.

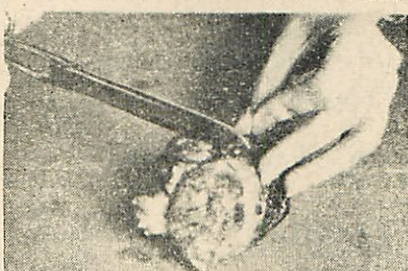
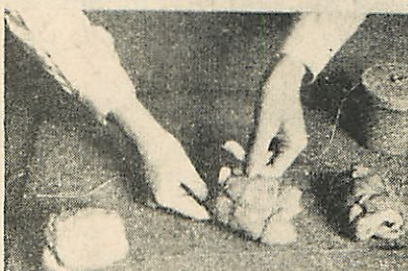
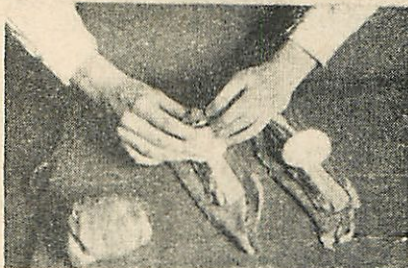
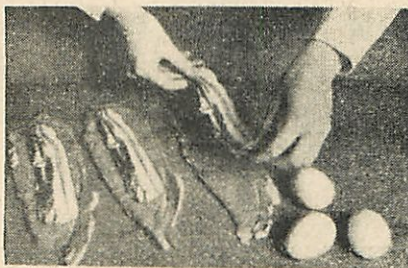
Nato olupite čebulice in jih pri koreninskem delu zarezite, da se hitreje zmehčajo. Pražite jih z 2 dkg masla, malo soli in popra. Narahlo naj zarumene, potem jih popražite s sladkorjem, ki jim da, ko karamelizira, lepo barvo in prijeten okus. Dodajte pol kozarca vode ali belega vina ali čiste kostne oziroma goveje juhe. Prav počasi jih dušite na slabem ognju. Tako naj se kuhajo približno dvajset minut, da se vsa tekočina povre.

Med tem časom pripravite zvitke. Najprej skuhajte v vreli vodi jajca, vendar ne kuhajte dlje kot 7 minut, ker se še potem kuhajo, zavita v zrezke. Kuhane potopite v mrzli vodi, da se lažje lupijo.

Nato razprosite po deski zrezke, jih popopržite in enakomerno popražite z mletim timijanom in lovorom. Položite na vsak zrezek rezino prekajene slanine, nanjo kuhano jajce (slika 1) in zvijte zrezek tako, da vanj popolnoma zavijete kuhano jajce (slika 2). Zvitke dobro zavežite (slika 3).

V ponvi razpustite nato 2,5 dkg surovega masla in dodajte olje. Opražite zvitke z vseh strani, da postanejo lepo rumeni. Zatem jih pokrijte, vendar tako, da para lahko uhaja. Ko je kuhanje končano (po 15 minutah), ogrejte ploščo, na katero jih boste naložili. Postavite zvitke na ploščo, odrežite niti in jih odvijte. Nato prerežite zvitke z ostrim nožem na dvojce in jih postavite v sredino

Telečji zvitki

(Gospodinjski koledar)

plošče s prerezanim delom navzgor ter vtaknite v vsak rumenjaki vejico zelenega peteršilja. Okrog zvitkov naložite izmenično korenjček in čebulo.

Na vsako osebo lahko računate po en zrezek; če pa varčujete, zadostita tudi po ena polovica zvitka. Če nimate radi čebule, so namesto nje zelo dobre dušene gobice, pa tudi dušen mlad grah.

ZMLETO MESO

Zmleto ali sesekljano meso, ime je ostalo še iz časov, ko niso poznali strojkov za mletje mesa in so morale gospodinje ali pa mesar narezati meso z nožem in ga potem še sesekljati, nam v kuhinji zelo prav pride in ga radi kupujemo. Vendar pa moramo vedeti, da mletega mesa ne kaže kupovati na zalogo. Če nimamo hladilnika, ga moramo pripraviti vsaj v 12 urah, v hladilniku ga hranimo en dan, začinenega pa največ dva.

V zamrzovalni skrinji hranimo zmleto meso le dva meseca. Zmleto začinjeno meso popolnoma spremeni okus, če ga imamo v skrinji dlje časa. Ko zmleto meso kupujemo, zahtevajmo, da ga mesar zmelje pred nami.

Za pripravo jedi iz zmletega mesa je treba imeti malo domišljije, pa je lahko kosilo vsak dan drugačno. Zmleto meso lahko kuhamo, pečemo, gratiniramo, pečemo na rešetki ali ga uporabimo za polivke ali nadeve. Zmleto meso je podlaga za bogato spremembo zlasti v kuhinji, v kateri moramo kosilo hitro pripraviti. Izbiramo lahko med testenami, žepki za juho, z njim lahko nadevamo paprike, krompirjevo, vlečeno ali listnato testo in palačinke. Iz njega pripravljamo razne klobase, zrezke, cmoke in podobno.

Za nadeve zmleto meso solimo, popopravimo, začini s prepraženo slanino in prepraženo sesekljano čebulo, majaronom, česnom, peteršiljem in dodamo v mleko namočen in zdrobljen kruh in po želji malo smetane. V tem primeru je mesna mešanica, ko je pripravljena mehka. Če pa iz zmletega mesa želimo imeti zrezke, cmoke ali štruče, mešanici dodamo tudi jajce in malo moke, da je zmes čvrstejša in da med kuhanjem ali pečenjem ne razpade.

Dunajska štruca: zemljo namočimo v vodi, sesekljamo dve čebuli ali nekaj zrn česna, 50 dag zmletega mesa zmešamo s 15 dag zmletih svinjskih jeter, dodamo zdrobljen kruh, čebulo, česen, 2 jajci, sol, poper, žlico gorčice, dobro zmesamo in oblikujemo z mokrimi rokami štruco. Na pekač naložimo tanke rezine slanine, nanje položimo štruco, ki jo prav tako obložimo z rezinami slanine, postavimo v razgreto pečico in pečemo pri 200 stopinjah C 45 minut. Med pečenjem štruco večkrat polijemo z juho in pozneje z lastno omako. Pečeno meso razrežemo, omako izboljšamo s smetano in jo ponudimo posebej. Zraven ponudimo kuhano in zabeljeno zelenjavo, krompir in sol.

(Nedeljski dnevnik) BREDA

MALO ZA ŠALO, MALO ZARES

(Po Šravfencigerju zbrala, preplonkala in uredila- Danica Novak-Petrič-Storžek)

Iz stare domovine:

Ali veste, kje živijo Jugoslovani?
V Jugoslaviji! O.K.
Ali veste, kje živijo Nemci?
V Nemčiji! ? Neeeee!
Nemci živijo tam, kjer Jugoslovani delajo!

Ali veste kaj so v Jugoslaviji nepremičnine?
Ja, hiša, vikend - pa avto!
Ja, od kdaj pa je avto nepremičnina?
Odkar ni bencina!

Nek Amerikanec je postavil nov svetovni rekord. Pojedel je bicikel!
Pa se oglasi nek jugoslovanski delavec: "To ni nič, naš direktor je celo tovarno požrl!"

Sin pride ves žalosten domov in reče: "Ata, daj mi 700 jurjev!"
"Ja, kaj si pa ušpilal, da rabiš toliko denarja?" je vprašal prestrašeni ata.
"Ja, veš moji punči se je zgodilo tisto kar se ne bi smelo in moram plačati, da odpravi."
In ubogi ata plača.
Pa pride čez nekaj mesecev mlajši sin: "Joj, ata, daj mi 900 jurjev, Veš moji punči se je zgodilo kar se ne bi smelo..."
In ubogi ata spet plača!
Čez nekaj mesecev pa prijoka domov najmlajša hčerka: "Joj, ata, oh, ata...!"
"Ja, kaj pa je Jolandika, kaj se ti je zgodilo?"
"O, OOOO ata! Noseča sem!"
"Pridna punca! " reče ata, "zdaj bomo pa mi kasirali!"

IN ŠE NEKAJ ŠAL IZ NAŠE NOVE DOMOVINE

1. Ali veste kakšna je razlika med sinom Avstralcem in očetom Avstralcem?
Nobene!
Oče štrajka da ne dela, sin pa študira da ne dela!

2. Na Kings Crossu sta se srečali dve prijateljici: Politika in Ekonomija.
Politika vpraša Ekonomijo: "Kako si, dolgo te že nisem videla?"
"O, dobro," odgovori Ekonomija, "rodila sem dvojčka. Zdrava sta in zelo lepo rasteta."
"Kako pa jima je ime?"
"Sinu je ime Nezaposlenost, hčerki pa Inflacija!"

3. Avstralec vpraša: "Zakaj Jugoslovani tako mahate z rokami, ko govorite?"
"Zato," sledi odgovor brihtnega Slovenca, "ker smo v Avstralijo prišli brez verig na rokah in govorimo svobodno!"

IN TUDI DOMA PRI NAS SE ZGODI KAJ SMEŠNEGA...

Ko sva ne dolgo tega z mozem gledala star družinski album, je Tomažek nenehno spraševal:

"Ja, kje sem pa jaz?"

"Tebe takrat še ni bilo," sem mu odgovorila, "se še nisi rodil!"

"Aja," je rekel Tomažek, "takrat sem bil še v tvojem trebuščku!"

Rečem vam, mulcu res zlepa ne prideš do konca, pa je star samo pet let.

Mož Jože ima zelo dober apetit. Ko sem neko soboto opazovala kako se baše s pohano piško, sem ga opozorila: "Ej, pazi no malo na linijo!"

Pa mi odgovori: "Veš, tak apetit imam, da bi požrl pol vola! Ampak zdrav sem pa tako, da bi kar prec prodal 30% zdravja, če kdo dobro plača..."

Ko sem ne dolgo tega Jožeta kregala, da je spet pozabil potegniti vodo na stranišču, mi je modro odgovoril: "Veš, varčujem!"

"Ja, prekleto, kakšno varčevanje pa je to?"

"Enostavno," mi reče, "škoda se mi zdi spustiti pet litrov vode na tistih nekaj kapljic seča. Boš videla, nekoč bomo še žejni..."

Nedavno je Jože obiskal starega prijatelja, ki se je pred kratkim oženil.

"Ja, za vraga, Janez," je rekel Jože šepetaje, "kje pa si staknil tako grdo babo. Debela je kot sod, škrbasta in skoro plešasta."

"Kar na glas govori, Jože," je odvrnil Janez, "saj je tudi gluha!"

In zdaj vem, da upravičeno pričakujete tudi kak vic na moj račun. Hm, nič pametnega mi trenutno ne pade na pamet. No, pa morda vas zanima, kako se me je oprijel vzdevek "Storžek". Bila sem še majhna punčka, ko sem pri stari mami vedno hodila po gozdu in domov nosila smrekove storžke. Joj, kako sem se drla, če so jih vrgli v peč. Bili so mi silno draga igrača in v poznejših letih, pa tudi še danes drag okrasek pri cvetju, ki ga rada aranžiram v ikebano. In tako so me začeli klicati "Storžek". In Storžek sem bila, ko sem objavila prve pesmi v "Mladi njivi", ter pozneje v "Mladini" in Storžek so me klicali v naši literarni skupini "Sopotniki". In Storžka si je izposodil slovenski pisatelj Ivan Zorman v svojem romanu, ko je opisal marsikatero mojo nagajivost tudi v otroški reviji "Kurirček".

In Storžek sem še danes za vse, ki me imajo radi, tudi za vas, ki vam poklanjam te šale, z željo, da bi Novo leto začeli veselo.

Torej, srečno Novo leto in lep pozdrav od vašega

STORŽKA

V Croydon Parku, decembra, 1982.

Danica Petrič

NAMERAVATE IMETI "PARTY" ZA ROJSTNI DAN, OBLETNICO POROKE ALI KATERI DRUGI OSEBNI PRAZNIK? ZAKAJ NE NA DRUŠTVU V HORSLEY PARKU, KJER SE LAHKO O VSEM PREDHODNO DOGOVORITE Z ODBOROM IN KJER VAS BODO RADI POSTREGLI TAKO KOT NE BOSTE POSTREŽENI V NOBENI RESTAVRACIJI?

Mala križanka

(Sestavil J. Ž.)

VODORAVNO: 1.naša čestitka ob n vem letu,

14.ime folklorne plesalke,ki je zastopala S.D.S. na lanskoletnem izseljenskem pikniku v Škofji Loki (Rogelja), 15.tek na dolgo progo, 16.Ana Karenina, 17.raznoličnost,

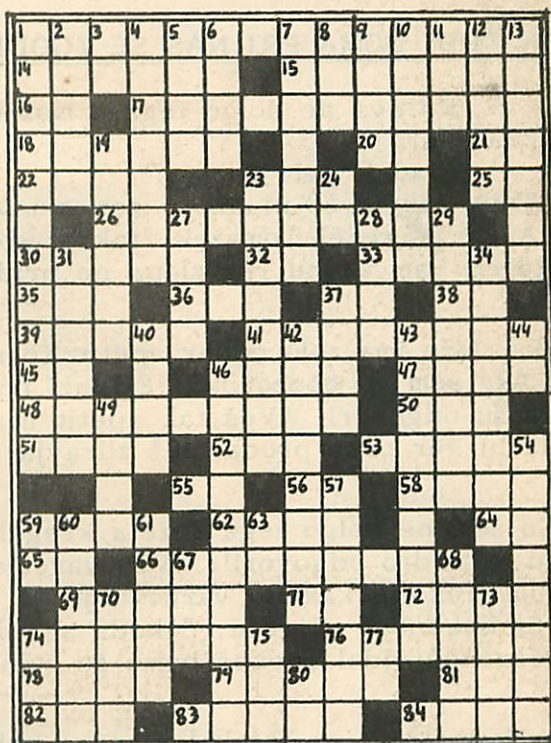
18.kraj v Prekmurju (po njem se imenuje Negovsko jezero), 20.avtomobilska oznaka za Sombor, 21.znak za kemično prvino kalcij, 22.starorimski pesnik ("Metamorfoze"), 23.reka v Sev.Italiji, 25.sto kvadratnih metrov, 26.brez dostojnosti,nevljuden, 30.srbsko moško ime,

32.enaka samoglasnika, 33.isto, 35.kradljivec, 36.rastlina brez pravih cvetov,ki raste na senčnih in vlažnih mestih, 37.kratica za pluralis, 38.avtomobilska oznaka Karlovca, 39.površina obdelovalne zemlje, 41.ameriška zvezna država,

45.osebni zaimек, 46.angleško: obramba,pravda, 47.pismena razprava, 48.samota,samotarstvo, 50.odžagan kos debla, 51.prečni drog v strehi, 52.latinsko:jaz, 53.dajalnik,tretji sklon, 55.rimska številka štiri, 56.dvanajsta in triindvajseta črka abecede, 58.lijaki (mn.), 59.klično zrno tajnocvetk, 62.naprava za mletje, 64.prva in zadnja črka abecede, 65.grška črka, 66.kraljev sin, 69.let,letenje, 71.igralna karta, 72.rastlinska hrana za živali, 74.zbirka za-

konov, 76.mirujoči del električnega stroja, 78.ime pesnika Župančiča,79.trdna snov iz katere je sestavljena zemeljska skorja, 81.vprašalni zaimек,ki vprašuje po vzroku,namenu,razlogu ,itd, 82.angleška kratica za: Very Important Person, 83.umetniški ples, 84.moško ime.

NAVPIČNO: 1.trdnost,stalnost, 2.krsta, 3.enaka samoglasnika, 4.čarovnik, 5.značaj,etika, 6.zelenica v puščavi, 7.oviti, 8.pojav na vodi, 9.opis, 10.požrešen,nenasiten, 11.vpišite ETO, 12.Puccinijeva opera, 13.kanadska pokrajina, 19.slabeti,hirati,umirati,ponehavati, 23.strokovnjak,ki se ukvarja s psihologijo, 24.solmizacijski zlog,ki označuje ton c ali prvo stopnjo v lestvici, 27.igralna karta z žensko figuro, 28.jelka 29.narezati s koso, 31.igralec na lajno, 34.zimzelen okrasni grm z belimi ali rdečimi cvetovi, 37.stran,del, 40.vlomitev, 42.jugoslovanska pevka zabavne glasbe (Tereza), 43.grboslovje, 44.Anton Janša, 46.plašč ali zračnica za na kolo vozila, 49.nasprotno od mnogo, 54.ljubljansko naselje, 57.izraelski parlament, 59.Tamara Rogelja, 60.pridobivati si kaj z ropom, 61. del sklanjatve, 63.enaka soglasnika, 67.evropska reka, 68.črtica, 70.obrambni nasip, 73.angleško: stok,stokanje, 74.zvanje,klic(anje), 75. zametek,klica, 77.petnajsta in enaindvajseta črka abecede, 80.osebni zaimек za ženski spol v množini. (Rešitev prihodnjč)

RODNA GRUDA

Rodna gruda je slovenska revija za slovenske izseljence po svetu.Revija prinaša vesti iz domovine,predstavlja domače kraje v sliki in besedi,piše o dogodkih po slovenskih društvih po svetu,prinasa branje za otroke,in še in še.

Če še niste naročeni na Rodno grudo,ne zamujajte več!Naročite se takoj,ne bo vam žal!Letna naročnina za Avstralijo je samo deset dolarjev z navadno pošto,letalsko vas bo pa tudi stalo samo dvajset dolarjev.

Naslov: Rodna gruda, Cankarjeva I/II,p.p.169,Ljubljana 61000,Slovenija,Jugosl.

Če želite,vas lahko naroči na Rodno grudo-tajnik S.D.S.,ki vam lahko pokaže tudi nekaj primerkov revije na društvu.

V letu 1982 smo imeli več gostov iz Slovenije. Eden od njih je bil tudi Robert Dobrin z Bistrice pri Trziču, star 17 let.

Pripeljal se je Miklavž z angeli in hudiči, pa še harmonikarja v slovenski narodni noši je pripeljal s seboj. Miklavževanje po slovensko nam je uspelo obdržati.

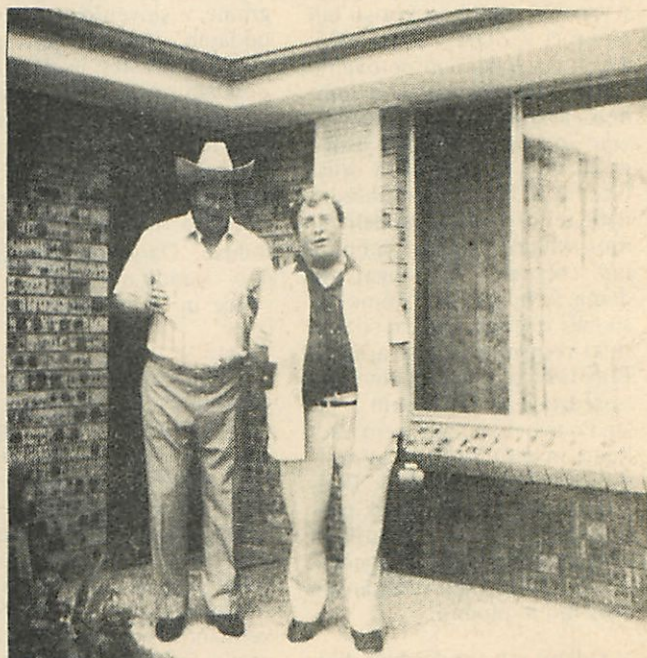
Za Miklavža vemo; da so pa ženske vedno angelci in moški hudički, je zmot ali pa očitna seksualna diskriminacija.

"Slovenski smo fantje pri Zilji doma..." Amaterski pevski zbor lovske družine često poje, tako da se človeku stoži po nekdanjih časih v stari domovini.

Lovci so tekmovali v streljanju. Njihovo strelišče je odobrila policija in jim dala ustrezno dovoljenje.

V decembru nas je obiskal tudi Božo Lončar, društveni delavec iz Melbourn. Na sliki s starešino pred njegovo hišo.

SLOVENSKI ROD

AVSTRALSKI SLOVENCIM SMO PREDSEDNIKA SLOVENSKE IZSELJENSKE MATICE STANETA KOLMANA OSEBNO SPOZNALI PRETEKLI MESEC, KO JE BIL NA OBISKU MED NAMI. NE BO NAM PA ODVEČ, ČE SI PREBEREMO ŠE TA INTERVJU, KI GA JE S STANETOM NAPRAVIL TADEJ LABERNIK, OBJAVIL PA NEDELJSKI DNEVNIK 12. DECEMBRA. INTERVJU PONATISKUJEMO V CELOTI.

Stane Kolman je že skoraj štiri leta na čelu Slovenske izseljenske matice. Njegova pisarna nad križiščem Titove in Cankarjeve ulice je odprta za vse naše ljudi, ki prihajajo iz tujih dežel. Kajti Stane Kolman, nekdanji diplomat, veleposlanik naše države v Mongoliji in Vatikanu, nekdanji predsednik Komisije SR Slovenije za odnose z verskimi skupnostmi, član predsedstva RK SZDL Slovenije, nekdanji osebni tajnik tovariša Edvarda Kardelja, revolucionar in družbenopolitični delavec, ve, da je domača, prijateljska beseda ključ, ki odpira pot do vsakega človeka, tudi do tistega, kateremu je kje daleč v tujini spomin na staro domovino samo sen.

Konec meseca boste odpotovali v Avstralijo na obisk k slovenskim izseljencem, s katerimi ima Matica že tradicionalno dobre odnose. Kaj pričakujete od tega obiska?

»S Slovenci, oziroma njihovi društvi v Avstraliji, smo v rednih stikih. Sedanji obisk predstavnikov Matice pri njih tudi ni prvi. Razveseljivo je, da so naši izseljenci na najmanjši celini v svojem društvenem in kulturno-prosvetnem življenju v vzponu, podobno kot so bili Slovenci v ZDA v letih 1925-1930. Na sedanjem potovanju bomo obiskali vsa pomembnejša avstralska mesta, kjer živijo Slovenci ter se pogovorili o problemih, ki jih imajo v družbenem življenju, in o dosedanjem ter prihodnjem sodelovanju z Matico. Seveda jih bomo tudi seznanili o dogajanju doma, še posebej ker vemo, da so naši izseljenci bili in so glasniki resnice o naši stvarnosti. Prav tako se bomo pogovarjali s predstavniki avstralskih oblasti. Po tem, kar nam pišejo izseljenci in po obvestilih avstralskega veleposlaništva v Beogradu, vlada za naš obisk precejšnje zanimanje. Zato tudi pričakujemo da bo naše potovanje po Avstraliji vsestransko koristno in plodno.«

Odkar ste predsednik Slovenske izseljenske matice, ste že obiskali Slovence v ZDA, Kanadi, Južni Ameriki in v več

državah Evrope. Kako Slovenci, oziroma njihovi potomci, gojijo slovenstvo v tako oddaljenih krajih in kaj jih najbolj povezuje s staro domovino?

»Slovenska pesem! Velikokrat tisti, ki jo prepevajo, ne razumejo v celoti niti besedila. Pa jo vendar pojejo. Kajti v njej čutijo lepoto domovine svojih prednikov, zavedo se, kje se njihove korenine. Petintrideset mest je v svetu, kjer imajo na radijskih postajah tudi programe v slovenščini. In v teh oddajah prevladuje, poleg novic iz družtev in domovine, prav slovenska pesem. Seveda negujejo slovensko izročilo še na druge načine. Pomembno je, da je prvi rod izseljencev, ki je danes že maloštevilen, prenesel tradicijo slovenstva na mlajše rodove. Današnja mladina se prav zaradi njih še čuti Slovence in je ponosna na svoj izvor.

Tako v svetu še vedno gradijo slovenske domove, ustanavljajo nova društva, organizacije, ki so bile ustanovljene pred petdesetimi, sedemdesetimi leti, še vedno delujejo in vključujejo mlajše rodove. Seveda si vsi, zlasti mlajši, želijo vedeti čimveč o stari domovini. Izseljenci, ki še razumejo slovenščino, prebirajo Rodno grudo, Slovenski koledar, knjige in časopise. Večji problem pa je to za tiste, ki ne znajo več slovenskega jezika.

Naših časopisov in prevodov knjig slovenskih pisateljev je razmeroma zelo malo. Zato bi bilo v prihodnje potrebno posvetiti temu vprašanju več pozornosti. Mlajše generacije moramo seznanjati z življenjem v stari domovini, ponuditi bi jim bilo treba dela naših književnikov v jeziku, ki ga pač razumejo. Na vseh srečanjih s Slovenci po svetu sem videl, da jih najbolj povezujejo tradicije, od potice pa do harmonike in zgodovine stare domovine; s ponosom govorijo o Jugoslaviji iz časa II. svetovne vojne, o boju Titovih partizanov. Tradicija se prenaša iz roda v rod.«

Naša diplomatsko-konzularna predstavništva naj bi bila pomembna vez izseljencev s staro domovino. Včasih pa opazimo v tem njihovem delovanju vrsto pomanjkljivosti.

»Mislim, da je ena bistvenih predvsem pomanjkanje slovenskega kadra v teh predstavništvih. Tako se zdi prav nemogoče, da v Avstraliji nimamo v naših diplomatsko-konzularnih predstavništvih niti enega Slovenca, prav tako ne v Franciji, Belgiji in ne nazadnje tudi, z izjemo Clevelanda, niti v tako pomembnih središčih v ZDA, kot so Pittsburgh, Chicago in New York, kjer prav tako živijo slovenski izseljenci, jih nimamo. Premalo poudarjamo potrebo po čimtesnejšem sodelovanju diplomatsko-konzularnih predstavništev s slovenskimi izseljenci. Hudo je na primer pomanjkljiva informativna dejavnost teh predstavništev. Manjka gradiva v slovenščini, predvsem o dogajanju pri nas doma. Po vojni smo imeli celo vrsto slovenskih diplomatov. Danes pa jih je znatno manj. Morda diplomacija ni več zanimiva za Slovence?«

Po drugi svetovni vojni je odšlo v svet veliko Slovencev, med njimi največ tistih, ki jim na njihovi poti narodnega izdajstva ni preostalo nič drugega. Nekateri pa so bili zapeljani. V emigraciji so sovražno de-

lovali proti socialistični Jugoslaviji in socialistični Sloveniji. Čas je mineval in njihovi glasovi polagoma pešajo. Kaj pa njihovi otroci? Nekateri so obiskali in obiskujejo Slovenijo in spoznavajo našo stvarnost.

»Po vojni je skupaj z okupatorjem pobegnil tudi del njihovih sodelavcev—Slovencev: belogardisti in podobna družčina. Med njimi so bili tudi zapeljani, ki so se kasneje vrnili ali pa so v tujini ostali korektni do stare domovine. Danes ostanki sovražne emigracije sem pa tja še poskušajo rovariti proti socialistični samoupravni Sloveniji oziroma Jugoslaviji. Vendar je vse več tistih iz teh vrst, zlasti pa njihovih potomcev, ki poskušajo bolj dobrohotno gledati na današnjo Jugoslavijo, jo obiskujejo ter spoznavajo njene lepote kakor tudi način življenja v našem družbenem sistemu.

Očitno je, da je zlasti mlajši rod neobremenjen s preteklostjo. Gre pač svojo pot, pot zbliževanja z vsemi, pa tudi z domovino svojih staršev. Na Matici jih sprejemamo tako kot ostale, z veseljem, z odprtimi rokami; ponudimo jim to, kar pač imamo, in trudimo se, da bi sodelovanje z njimi še bolj okrepili, tako da bi dobilo vsebino, s katero bi bili zadovoljni vsi.«

V sosednjih državah in po svetu živi skoraj četrtina slovenskega naroda. Katoliška cerkev je vseskozi delovala med njimi, negovala običaje in kulturo. Mnogokrat so bile cerkve edina zbirališča Slovencev v tujini. Kot predsednik Komisije SR Slovenije za odnose z verskimi skupnostmi ste se pri svojem delu srečevali tudi s tem vprašanjem. Kako ocenjujete delovanje Cerkev med Slovenci po svetu?

ŽIVI POVSOD

Stane Kolman

»Tako kot doma, je Cerkev tudi med rojaki po svetu imela prav tako tudi pozitivno vlogo in jo ima še danes, če ostaja v okvirih verskega, pastoralnega delovanja. Tisti duhovnikom in misionarjem, ki so našim prvim izseljencem v marsičem pomagali in ki jim pomagajo še danes, naša družba daje priznanje. Žal pa ni vedno tako. V polpretekli zgodovini, med NOB in revolucijo, se je del slovenske duhovščine odločil za sodelovanje z okupatorjem in s tem za narodno izdajstvo. Seveda zanje po osvoboditvi ni bilo več prostora doma: odšli so in nadaljujejo svoje protinacionalno delovanje. Ob tem lahko ugotovimo, da se danes večina slovenskih duhovnikov in misionarjev, ki delujejo med Slovenci v tujini, ukvarja predvsem s pastoralnim delom in imajo korekten odnos do domovine. Tudi potovanja slovenskih škofov med slovenske vernike v tujini to potrjujejo. Zadnja potovanja ljubljanskega nadškofa in slovenskega metropolita dr. Alojzija Šuštarja v ZDA, Kanado in Argentino so lep primer in potrjujejo dobre odnose med našo družbo in Cerkvijo, ne samo doma, temveč tudi v tujini, ter željo, da bodo naloge Cerkve tudi na tujem izključno pastoralne, ne spolitizirane.«

Bili ste tajnik tovariša Kardelja. Znano je, da se je Edvard Kardelj pogosto srečeval tudi s slovenskimi izseljenci. Zadnjič leta 1977 v ZDA. Kako je gledal tovariš Kardelj na naše rojake na tujem?

»Že takoj po vojni, ko sem bil osebni tajnik tovariša Kardelja, sem se lahko prepričal,

da je imel poseben odnos do naših izseljencev. Visoko jih je cenil, zlasti še njihovo moralno in materialno pomoč in dejavnost v korist nove, Titove Jugoslavije, tako med NOB kot tudi po vojni, še posebej v času Informbiroja. Na svojih potovanjih je pogosto, kljub pomanjkanju časa, našel trenutke za sestanke z njimi. Govoril jim je o naših naporih pri graditvi domovine, o težavah in uspehih.

Zanimiva je Kardeljeva misel, ko je ob neki priložnosti dejal, da morda ni najboljša delitev naših ljudi v tujini na izseljence in delavce na začasnem delu. Vsi so pač odšli v tujino za boljšim zaslužkom in vsak od njih je imel trdno željo, da se čimprej vrne v domovino. Tovariš Kardelj je menil, da je bolj važno vprašanje, kako preprečiti izseljevanje oziroma odhajanje v tujino. Kajti veliko tistih, ki delajo na tujem, bo tam žal tudi ostalo. Na njihovo ostajanje pa objektivno vpliva več dejavnikov, od utrjevanja materialnega položaja v novem okolju, pa do raznih asimilacijskih pritiskov. Seveda so vrata domovine vedno odprta za vse, ki se želijo vrniti in delati doma. Mislim, da je ta ocena tovariša Kardelja še vedno zelo aktualna.

Kardeljeve misli o problemu izseljenstva in zdomstva so mi napotilo, kako tudi danes gledati na ta vprašanja. Prepričan sem, da moramo dati naše ljudi, ki živijo in delajo v tujini, pod skupni imenovalec. Saj se samo odločajo, kdaj in kako se bodo vrnili domov, ali pa bodo svoje bivanje v tujini podaljšali. Naloga naše celotne družbe, s Slovensko izseljensko matico vred pa je, po mojem mnenju, da našim ljudem, dokler so v tujini, vsestransko pomaga in z njimi sodeluje, saj so sestavni del slovenskega naroda. Tistim pa, ki se bodo vrnili, bo naša skupnost prav tako ponudila vso pomoč, da bi se čimprej in čimlaže ponovno vključili v življenje v domovini.«

TADEJ LABERNIK

Živi stik z domovino

43

Osmo srečanje slovenskih društev iz zahodnoevropskih držav bo letos prvič v domovini. Tako se bo Slovenija, najbolj neposredno pa mesto gostitelj – Maribor – seznanila s kulturnim delom naših rojakov na tujem.

V Sloveniji se zavedamo pomembnosti poslanstva, ki ga opravljajo slovenska kulturnoprosvetna društva v tujini. S svojo dejavnostjo, pesmijo in plesi pričarajo našim ljudem domače ozračje, košček domovine. Omogočijo vam, da po domače zaplešete, da po naše zapojete. Če ne bi bilo vašega požrtvovalnega dela, bi se mnogi naši ljudje počutili v tujini še bolj osamljene in pozabljene, še bolj odrinjene na rob družbe.

Prek vas tudi tujci spoznavajo bogastvo našega narodnega blaga. Vaša dejavnost je ključ do slovenske kulture, slovenskega jezika, slovenske folklorne, prežete z vsemi prvinami našega boja za narodnostni obstoj, za demokracijo, za lasten razvoj in napredek. Tako ste s svojo pestro dejavnostjo najboljši ambasadorji naše ožje domovine in Jugoslavije in prispevate dragocen delež k utrjevanju prijateljstva med narodi.

Zato moramo doma še več storiti za to, da bo vaš stik z domovino ostal neprekinjen, živ in ustvarjal. K temu so doslej mnogo prispevale slovenske občine, ki se kot pokrovitelji povezujejo s slovenskimi kulturnoprosvetnimi društvi po vsem svetu, vendar še vse premalo. Kar polovico slovenskih občin še ni našlo stika z našimi društvi v tujini, kar naj bo ena njihovih nalog v prihodnje. Predvsem pa si moramo prizadevati, da se bo tok odhajajočih v tujino obrnil nazaj, da se boste naši ljudje, obogateni z izkušnjami in znanjem, vračali domov, da se bo krog migracije sklenil, čeprav najbrž nikoli ne v celoti. A tudi tisti naši ljudje, ki bodo ostali v tujini, naj ohranijo živ stik z domovino, naj nikoli ne pozabijo, kje so njihove korenine, kje je njihov varen pristan. Gospodarska kriza, ki pesti ves svet, ni obšla Jugoslavije. Srečujemo se z mnogimi težkimi problemi, borimo se za izvedbo gospodarske stabilizacije, za izboljšanje plačilne bilance, za pridobivanje novih lastnih virov energije, za čimvečjo ekonomsko neodvisnost, vse to pa ne sme vplivati na zmanjšanje vračanja naših delavcev iz tujine. Nasprotno, radi bi, da bi se, obogateni z znanjem in izkušnjami, vračali domov, da bi oplodili naše gospodarstvo in znanost z najvišjimi dosežki in doma pripomogli k še hitrejšemu gospodarskemu razvoju.

FRANC ŠETINC, predsednik republiške konference SZDL Slovenije ob osmem srečanju slovenskih društev iz Evrope v Mariboru

"KLINČEK LESNIKOV"

V prejšnji številki smo objavili nekaj slovenskih okroglih in kosmatih pesmi, ki jih je zbral in uredil Marko Terseglov v knjigi z naslovom *Klinček lesnikov*. Knjigo je izdala Cankarjeva založba v Ljubljani.

Naši bralci se niso prav nič pritoževali nad kosmatostjo teh kvantarskih pesmic, zato jih tu ponatiskujemo še nekaj. Mogoče pa se bomo katero naučili (če je še ne znamo) in jo kdaj v veseli družbi zapeli?

Ne maram za tacga,
k pri zglavju stoji,
le tacga mam rada,
k se name zvali.

Kurvin sin bedrasti,
kaj hoče pri postelji?
Kurva hudičeva,
kaj pa s me klicala?

Le še, le še
k meni se tiši,
al če ne, al če ne
pa me v rit piši.

Celo noč je brcala
s to levo nogó,
prot jutru je djala,
da dala ne bo.

»Micka, Micka ti
naj te objamem!«
»Kurbe sin vampasti
al se ti kaj branim.«

Prekleta kanalja,
frdaman hudič,
pa koljkokrat sem t dala
pa rajtala nič.

Ti kurba prekleta,
k imaš pizdo napeta,
meni dišiš
pa drugim držiš.

Lan sem te štemála
letos pa neč,
ker druge dekleta
porivaš preveč.

Ta lanski moj šocel
fik fak
pa ta letošen lump
je glih tak.

Ni dosti ena sama
za moje želé,
je zlod med nogama,
bit morata dve.

Časi prepevala,
časi pa pasla,
da se m je česplica
z mahom zarasla.

Ta stara po ganku,
ta mlada za njo,
ta stara s kosmato,
ta mlada z goló.

Ta stara bi rada
en hlebček gorak,
ta mlada bi rada
en kurček krepak.

Preljuba moja mati,
le dajte jo ven!
Če nočete dati
pa pokažite nam jo.

»Kaj nuca pokazat,
premajhna le bo.«
»Se snoč sem jo meril,
zadosti mi bo.«

Stara baba, suha cev,
pojd z mano gor na hlev,
sam ti bom eno pesem pel,
da se bode tresel hlev.

Lisica je lajala
volk pa je tulil,
baba je vekala,
dedec pa gulil.

Sem pobič oženjen
pa hočem žené,
notri v kasarne
vsa rijasta je.

Da glih rijasta je,
bode spucala se,
bode svetila se,
ko ena zavber deklet.

Imam zago in maln,
imam lépo ženó,
pa pomelem, požagam
pa skočim na njo.

Tam na bregu je stara koča,
notri pa je en stari oča.

On pa ima eno mlado deklet,
k njej je prišel mladi fantič.

On je meril njene nòge,
kakor jelen svoje roge.

On je šlatal njene zize
kakor lončar svoje piskre.

On je vrta! njeno truplo,
kakor kolar novo kólo.

On je mučkal njeno dušo,
kakor medved suho gruško.

Drugo jutro na pragu stala,
pa si nekaj iznad nog brala.

Pa je prleto en črni kosek,
pa je odjo pički nasek.

Kaj misliš, kaj rajtaš,
kak jaki si ti,
da kje te pošlatam,
so same kosti.

Ena taka kot ti
pa še vredna me ni,
ki vsacga fukárja
nase spusti.

Celo noč brenkala
strunica,
zjutraj vstala je
kurbica.

Roke, noge
vkupaj sta djala,
predrago noč
nekej sušljala.

Ma strgane srajce,
klafušast klobuk
pa burja potegne
skoz hlače: fuk, fuk.

Strgane hlače,
penezov nič,
notri pa skače
brez perja tič.

Jurček iz Dobrove,
jajčika gobove,
klinček lesnikov
v rit utikov.

Me ni zmotil svet
me ni zmotil dnar,
me je zmotila stvar,
ki ima zizkov en par.

Hvajsasa, hopsasa!
Ljubica še sesa.

Jerca ma cuzike
s cunjam povite,
fantje, nikar se je
ne dotaknite.

Moja ljubca je mlada,
je zavber deklet,
ma cuzke premajhne,
naj rasejo še.

Ti si presnet pobič,
kaj si storil deklet,
da je kikljčka prekratka
pa popček napet.

Tak dolgo sem
ceptal za njo,
da sem hribček
naredil pred njo.

Ti kurva prekleta,
kako si napeta,
od drugih dobiš
pa mene dolžiš.

NOVICE IZ DOMOVINE

DOBRI REZULTATI MENJAVE Z ITALIJANSKIMI SOSEDI

TRST - Devetmesečna bilanca dela devetih jugoslovanskih gospodarskih predstavništev ter blagovna menjava po tržaškem in goriškem trgovinskem sporazumu kažeta relativno dobre rezultate. Tukajšnja predstavništva so realizirala blagovno menjavo v višini dobrih 117 milijard lir ali za 34% več kot lani v prvih devetih mesecih, skupna menjava po obeh računih pa je dosegla vrednost 245 milijard lir in je presegla lansko kar za 81%. Po obeh trgovinskih sporazumih posluje 26 organizacij združenega dela, od tega 15 iz Slovenije in 11 iz Hrvaške. Devizni rezultati pa so razdeljeni med proizvajalce blaga po vsej državi. Kaže pa, da je obseg menjave po obeh sporazumih dosegel že optimalen obseg. Orientacijsko naj bi vrednost menjave po teh sporazumih dosegla kakih 10% celotne menjave med državama.

Predstavništva, ki imajo v Trstu svoje sedeže, so v glavnem dosegla dokajšnje rezultate v prizadevanjih za jugoslovanski izvoz na italijansko tržišče.

(Primorske novice)

NAJVEČ ELANOVIIH SMUČI V AMERIKO

BEGUNJE - Proizvodnja smuči v begunjskem Elanu teče neprekinjeno vse leto. Letos bodo v oddelku "Smuči", kjer je 450 zaposlenih, naredili okoli pol milijona parov smuči, od teh bo 150 tisoč parov tekaških. Tako število kot izvoz, zlasti konvertibilni, bosta nekoliko nižja kot lani, saj so tudi pri Elanu že občutili upad povpraševanja v svetu. Največ smuči bodo prodali v Severno Ameriko, Italijo in Švedsko.

(Glas)

USPEHI ARMADNIH POSESTEV

ZAGREB - Ocenjujejo, da bodo pripadniki JLA na svojih posestvih do 1985 pridelali več kot 70% potrebne sezonske zelenjave. To bo sicer zahtevalo napore vseh vojakov, vendar bodo tudi prihranki veliki. Dokaz, koliko to pomeni, je podatek, da so letos z vojaških posestev pobrali 658 ton več zelenjave kot prejšnja leta. Gre pa tudi za to, da pripadniki JLA s takšno pridelavo hrane zagotavljajo hrano visoke kakovosti, kar zmanjšuje povpraševanje na domačem trgu in prispeva k nižjim stroškom naše armade.

(Vjesnik)

UČINKOVITA TURISTIČNA PONUDBA

LJUBLJANA - Ljubljana je sprejela okoli 300 predstavnikov nizozemskih potovalnih agencij, ki so imele redno zasedanje v Portorožu. Po ogledu hrvaške Istre in slovenske obale so si ogledali tudi Ljubljano. Naši turistični in gostinski predstavniki so jih sprejeli v Cankarjevem domu, ki jih je navdušil. Tu so si ogledali tudi film o kmečki ohceti. Iz Ljubljane je delegacija odpotovala na Bled, od tod pa poletela domov.

To je bil že tretji obisk predstavnikov tujih agencij. Ta način sodelovanja med domačimi in tujimi turističnimi delavci se je že do zdaj dobro obnesel.

(Delo)

NAŠI PRVIČ PRVAKI

ZLATNI PJASCI - Jugoslovanska šahovska reprezentanca v reševanju problemov je na 6. svetovnem prvenstvu v največjem bolgarskem turističnem naselju Zlatni pjasci blizu Varne dosegla imeniten uspeh. V ekipni konkurenci so naši osvojili prvo mesto, med posamezniki pa drugo. Uspeh Jugoslovancev je popolnoma zaslužensaj so bili vsa leta tik pred vrhom. Doslej so osvojili po dve srebrni in dve bronasti kolajni in eno četrto mesto. Na prvem, tedaj še neuradnem prvenstvu leta 1976 v Bolgariji, pa so zmagali.

(Delo)

PAKET STABILIZACIJSKIH UKREPOV

BEOGRAD - Dosedanjega razsipništva, posebej tistega z energijo, si preprosto ne moremo več privoščiti. To dokazujejo mnoge številke o naši dinarski in devizni nelikvidnosti, izgubah, o tonah premoga, nafte in o milijardah kilovatnih ur, ki nam letos primanjkujejo.

Zvezni sekretar za finance Jože Florjančič je postregel s podatkom, koliko smo dolžni tujini: nekaj manj kot 19 milijard dolarjev. Na vprašanje, kolikšne so devizne rezerve države, je odgovorils s podatkom, da imamo vsekakor stalno dovolj za dva meseca naprej. Jože Florjančič je tudi izrecno poudaril, da so vsi finančni ukrepi, ki jih je sprejela naša država, po svetu nekaj povsem normalnega.

Če stvari gledamo v tem sklopu, se porodi občutek, da sta vlada in zvezna skupščina naredili le prvi korak. Ni dvoma, da se v vladi tega zavedajo, saj so celo napovedali, da ukrepi na področju kreditno monetarne politike šele sledijo. Tu pa se prav gotovo skriva bistvo naših zdajšnjih gospodarskih problemov, zaradi katerih smo celo prisiljeni omejevati potovanja v tujino in še marsikaj drugega.

Najnovejši ukrepi vlade in zvezne skupščine seveda ne bodo nikogar navdušili in če smo realni - je pričakovat celo nasprotno ukrepe nekaterih sosednjih držav. Toda naposled ne gre za nič novega, saj segamo po orožju, ki so ga doslej že uporabile mnoge države, ko so se znašle v plačilnih ali kakršnihkoli težavah. Zvezni minister za finance je tujim dopisnikom celo omenil, da večina ukrepov, ki smo jih sprejeli, že davno velja v njihovih državah.

Navzlic vsemu temu ostaja grenak priokus, da ukrepamo pozno.

(Borba)

Z OBVEŠČANJEM PROTI GOVORICAM

ZAGREB - Prve novice iz zahodnoevropskih držav, kjer živi največ naših zdomcev, govorijo, da so najnovejši ukrepi Zveznega izvršnega sveta (ZIS) zbudili veliko zanimanje. Na žalost je del naših delavcev sprejel nekatere ukrepe z dvomi, ker niso bili dobro obveščeni o njihovi vsebini.

Poudariti moramo, da so naša sredstva informiranja hitro in izčrpno obveščala javnost. Zaradi tehničnih težav nismo izpeljali enake akcije pri obveščanju naših ljudi v tujini. Jugoslovane na začasnem delu v tujini najbolj zanimata dve vprašanji: depozit za prehod preko meje in razpolaganje z njihovimi deviznimi vlogami. Očitno je, da so se začele širiti zlonamerne govorice, da bo depozit njihovim sorodnikom preprečil obiske v tujini, obenem pa je prišlo do poskusov naše delavce preplašiti s trditvami, da njihove devizne vloge v naših bankah niso več varne. Kar zadeva depozit, bo za premagovanje nezaupanja zelo pomagalo hitro organiziranje pristojnih organov, ki izdajajo dovoljenja o oprostitvi depozita sorodnikom. Informiranje naših ljudi v tujini o novih ukrepih je nujna in trajna naloga. Akcijo je treba usmeriti tudi na celovito informiranje o razlogih in namenu ukrepov, ki prispevajo k temu, da bi se naše gospodarstvo in družba čimprej rešila sedanjih gospodarskih težav.

(Večernji list)

VRNITEV DOMAČE PAMETI

ZAGREB - Letos bomo morali za odplačilo kreditov in najem tujih računalniških sistemov velikim svetovnim firmam odriniti približno \$80.000. To je rezultat naše dolgoletne odvisnosti od tujega znanja, ki smo mu na stežaj odprli vrata.

Uvoženo pamet smo najpogosteje uporabljali za lažje delo administracije. Zelo malo pa je primerov neposredne povezave računalnikov s proizvodnjo. Šele s vključevanjem domačih proizvajalcev računalniške opreme smo začeli izkoriščati računalniške sisteme tako, kot to delajo v svetu že dolga leta. Tako so npr. v ravenški železarni z uporabo računalnika pri proizvodnji jekla povečali produktivnost za več kot trideset procentov.

(Večernji list)

DOMOVINE

ZANIKANJE MAKEDONSKE NACIJE

SOFIJA - V bolgarskih knjigarnah se je pojavila knjiga "Mednarodni odnosi in zunanja politika Bolgarije po drugi svetovni vojni". Avtorica Rumjana Todorova netočno prikazuje stanje ob koncu vojne in trdi, da je Jugoslavija hotela imeti zase vse tri Makedonije - tudi Pirinsko in Egejsko - pod naslovom Vardarska Makedonija. Jugoslavija, da je izkoristila slab povojni položaj Bolgarije in si tako prilastila velik del ozemlja, ki naj bi pripadal Bolgariji.

Avtorica sploh ne priznava makedonske manjšine v Bolgariji. Omenja sicer, da so Makedonci v času Georgija Dimitrova imeli pravico do svojih šol in gledališč - dočim je zdaj vse bolgarsko. (Vjesnik)

CERKEV - DOM ZA TUJCE

DUNAJ - Dunajski pomožni škof Kraetzl je na nedeljo "tujih delavcev" v župnijski cerkvi na Dunaju poudaril, da mora biti cerkev tisti kraj, kjer se bodo vsi kristjani počutili doma. Opozoril je, da se je cerkev dolžna zavzemati za tujce, zlasti sedaj, ko na Zahodu narašča nestrpnost do njih. Za to je krivo vedenje v preteklosti, ko so tujce najemali kot ceneno delovno silo, da bi opravljali dela, ki so jih domačini odklanjali. Cerkev mora zato ponuditi svoje okrilje vsem, ki prihajajo od blizu in daleč, meni škof Kraetzl. (Družina)

DELAVCI HIDROMONTAŽE V LIBIJI

MARIBOR - Monterji mariborske Hidromontaže so začeli nameščati opremo v objektu za razsoljevanje morske vode v kraju Ez Zuetina v Libiji. Vrednost montažnih del znaša 6 milijonov nemških mark. Delo morajo opraviti do junija prihodnjega leta. Pogodbo so sklenili z nemško firmo, s katero že sedaj sodelujejo pri nameščanju opreme za podoben objekt v Marsa el Bregi v Libiji. V Ez Zuetini bo delalo 40 delavcev iz Hidromontaže in nekaj iz Pakistana. (Večer)

DELO ZA 300 KOVINARJEV

KIKINDA - Železarna v Kikindi je pripravljena takoj sprejeti 300 kovinarjev. Predvsem potrebujejo kovinostrugarje za nove stružnice, ki so jih nabavili. Na sploh je v tej delovni organizaciji občutiti pomanjkanje delovne sile, kot da mladi ljudje nikakor nočejo prijeti za težko delo. Tako so se v Kikindi celo odločili, da bodo začeli zaposlovati žensko delovno silo, npr. kot voznice viličarjev in pri drugih opravilih, ki so natančna, ne zahtevajo pa preveč moči. Že zaposlene delavce pa bi s krajšo prekvalifikacijo premestili v proizvodno delo. (Borba)

NOVI DELOVNI PROSTOR Z DENARJEM POVRATNIKOV

ZADAR - Največji zadarski delovni kolektiv, tovarna "Vlado Bagat" načrtuje gradnjo novih delovnih prostorov, kjer bi izdelovali orodje, specialne stroje in delovne naprave. Na osnovi letošnjega proračuna bi gradnja stala milijardo dinarjev, del opreme pa bi morali uvoziti.

Glede na stabilizacijo in težak finančni položaj bo izvedba načrta možna le z vlaganjem denarja naših delavcev, ki so se vrnili iz tujine. Ta predlog je že sprejela skupščina mesta Zadar. (Vjesnik)

ČLANOM DELEGACIJE IZ SLOVENIJE, KI SO PRĚD KRĀTKIM BILI MED NAMI, SE ZAHVALJUJEMO ZA NJIHOV OBISK. UPAMO, DA SO SE PO IZREDNO NAPORNI TURNEJI ZDAJ DOMA ŽE SPOČILI. VSEM SKUPAJ ŽELIMO SREČNO IN VESELO NOVO LETO 1983 V UPANJU, DA SE BOMO ŠE KDAJ VIDELI -TU ALI TAM!

NOVICE IZ DOMOVINE

JUGOSLOVAN V AVSTRALSKEM PARLAMENTU

SUBOTICA - Naš rojak Luis Kent je bil rojen v Subotici, odrasel je v Somboru, pred 25 leti pa se je izselil v Avstralijo. Z delom in razumom si je pridobil spoštovanje in ugled in danes je eden od 125 članov zveznega avstralskega parlamenta. Letos je obiskal domovino in poudaril, da je Avstralija predaleč, da bi lahko res predstavljala deželo zdomcev. Kdor pride tja, navadno tudi ostane. Vendar pa malo kdo pozabi svojo domovino. Tako v Avstraliji nastajajo in dobro delujejo klubi Jugoslovanov. (Politika)

AVTOCESTA DO NAKLEGA: PRVA ETAPA DEL ŽE LETOS

LJUBLJANA - Prvo etapo predvidenih del na avtocesti Naklo-Ljubljana naj bi začeli že letos. Dela bi najprej stekla na odseku med Naklom in Kranjem, stala pa bi 883 milijonov dinarjev. Po sprejetem investicijskem programu, naj bi delo dokončali do septembra 1984.

Republiški izvršni svet je sprejel odlok, da se od zdajšnje cene litra bencina in plinskega olja v Sloveniji dva dinarja posebej namenita za gradnjo polovične (dvopasovne) avtoceste Naklo-Ljubljana. Mednarodna banka za obnovo in razvoj je namreč pred leti odobrila Sloveniji posojilo za sofinanciranje gradnje tega odseka na avtocesti Karavanke-Gevgelija.

Izvršilni odbor RSC je hkrati predlagal, da bi bilo dobro ponovno razmisliti o tem, če bi lahko avtocesto podaljšali še do Črnavca, kjer se začneja zdajšnja gorenjska "avtocesta". (Delo)

NA ZAČASNEM DELU V TUJINI 13.131 DELAVCEV

MARIBOR - Ob koncu polletja je delalo v tujini 26 delovnih organizacij iz Podravja. Več kot sto delavcev sta imeli na zunanjih gradbiščih delovni organizaciji Hidromontaža (590 delavcev), Konstruktor (172) in Gradis-nizke gradnje (115). V tujini je bilo letos zaposlenih 42% več delavcev kot povprečno v zadnjih dveh letih. Po podatkih strokovne službe občinskih skupnosti za zaposlovanje Maribor je bilo v letošnjem prvem polletju v tujini iz Podravja na začasnem delu 13.131 delavcev, od tega iz mariborske občine 6791. (Večer)

SODELOVANJE JUGOSLAVIJE IN AVSTRALIJE

BEOGRAD - V gospodarski zbornici Jugoslavije so podpisali protokol o razvoju trgovinske menjave in gospodarsko tehničnega sodelovanja med jugoslovanskimi in avstralskimi gospodarskimi organizacijami. Delegacija avstralskih gospodarstvenikov je zato prišla v našo državo in si ogledala mnoge proizvodne in druge gospodarske organizacije v Srbiji, na Hrvaškem in v Makedoniji. Med tema dvema državama so že doslej bile gospodarske izmenjave, vendar jih nameravajo zvečati. (Politika)

FILM PO KRANJČEVEM ROMANU

FILOVCI - Roman Miška Kranjca "Strici so mi povedali" je takoj po izidu vzbudil tolikšno zanimanje, da ga v knjigarnah že dolgo ni več naprodaj. To priljubljeno Kranjčevo delo je pritegnilo scenarista Branka Šömna in priredil ga je za zanimive filmske zgodbe: Fačuk, Rodovna skupnost, Ljubezni, Vojna, Zemlja, Veselo gostovanje in Polanska smrt. To so hkrati posamezne epizode TV-nadaljevanke "Strici so mi povedali", projekta, ki ga je Viba film začela uresničevati. Šesta zgodba iz nadaljevanke Veselo gostovanje bo posneta kot celovečerni film. (Primorski vestnik)

SMALLGOODS

7 QUEST AVE.

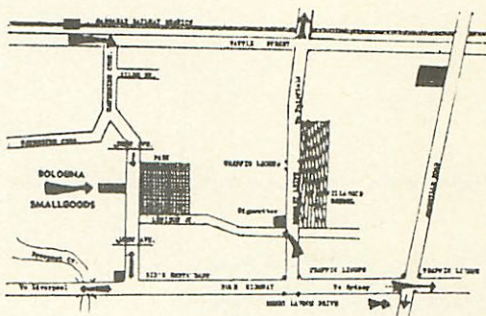
CARRAMAR, 2163

ZA

**SVEŽE MESO, SALAME,
KVALITETNO SUHO MESO IN MESNE
IZDELKE SE OBRNITE NA NAS!**

HITRA IN BREZPLAČNA DOSTAVA

J. & A. ŠKRABAN, Prop.

Quality Concreting and Excavating

FOUNDATIONS, DRIVES, GENERAL
CONCRETING AND LAND CLEANING

Paving & Building Pty. Ltd.

Za usluge pokličite
TONIJA ČOLNARIČ

PHONE: 625 4851
A.H. 636 9151

OF 23 LUCRETIA ROAD TOONGABBIE
— L I C E N C E D B U I L D E R —
ZA VSA CEMENTNA IN IZKOPNA DELA.
SE OBRNITE NA VAŠEGA ROJAKA,

HORSLEY PARK TAVERN

CNR. HORSLEY DRIVE & HORSLEY ROAD (OFF WALLGROVE ROAD)

(Z Wallgrove Road zavijete pri Shell črpalki in šoli proti Horsley Parku trgovinam in še malo naprej)

Tel. 6202043

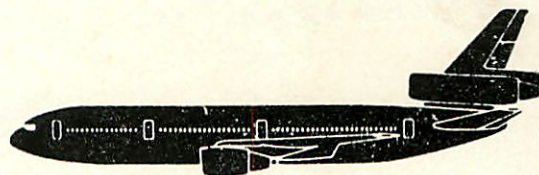
Odprti smo med 10. dopoldne in 11. uro zvečer od ponedeljka do sobote, ob nedeljah med 12. opoldne in 10. uro zvečer. Vsako soboto s pričetkom ob 7. zvečer imamo nastopajoče razne glasbene umetnike. Raznovidna in odlična hrana, vse vrste pijač. Juke-box, biljardne mize, darts, pin ball machines, ob nedeljah barbecue na prostem.

Obiščite nas in se prepričajte o naši kvaliteti in uslužnosti.

Naš hotel je hotel najnovejše vrste, ki ga je lastnik sam gradil cela tri leta.

Se priporoča Zdravko Lubec z družino.

**SLOVENIJA
JE SEDAJ
NAJBЛИŽJA**

**PRI NAKUPU VOZOVNIC.
NAJHITREJŠE, NAJPRIJETNEJŠE
UŽIVAJTE V KOMFORTU AVIONA S ŠIRO-
KIM TRUPOM
ZA VSE INFORMACIJE SE OBRNITE NA
VAŠO POTOVALNO AGENCIJO
ALI NA**

VSAKO SREDO IN NEDELJO ZA JUGOSLAVIJO

ODHOD IZ MELBOURNA OB 10.00

ODHOD IZ SYDNEYA OB 12.40

Prihod v Beograd je naslednji dan zjutraj.

Odlične veze za Ljubljano, Zagreb, Skopje,
Sarajevo, Titograd, Ohrid, Split, Dubrovnik,
Zadar, Prištino in Osijek.

SYDNEY: 126 PHILLIP STREET SYDNEY 2000,
TEL. 221-2899, 221-2199
MELBOURNE: 124 EXHIBITION STR. MELBOURNE
3000, TEL. 63-6017, 63-6191
PERTH: 111 ST. GEORGES TERRACE 6000 PERTH
TEL 322-2932, 322-2032